

IN DEN VREEMDE

EEN BLAD VOOR GEINTERESSEERDEN IN EMIGRATIE EN IMMIGRATIE

WERKGEBIED: WEST NEDERLAND

(Zeeland, Zuid-Holland, Noord-Holland, Utrecht en westelijk Noord-Brabant en Gelderland)

Redactie: J.H. van der Boom en M.E. van der Boom-van Haren

Correspondentieadres: In Den Vreemde p/a A.J.Witte, De Komme 3, 4421 ES Kapelle

Uitgave: N.G.V., afdeling Zeeland

JAARGANG 5

NR. 1

MAART 1994

Nederlandse emigranten naar de U.S.A. en Canada De families Ossewaarde en Visser

door
A.J. de Smit

OSSEWAARDE (OSSEWAARD)

I. Pieter Ossewaarde, geb. Wilhelminadorp 19 nov. 1839, overl. Kalamazoo, Mi. 28 nov. 1911, tr. Wissenkerke 3 maart 1865 **Anna Maria Susanna de Smit**, geb. Wissenkerke 21 april 1845, overl. Oak Harbor, Wa. 7 aug. 1924, dochter van Cornelis de Smit en Adriana Witte.

Pieter Ossewaarde emigreerde op 8 aug. 1882 met zijn hele gezin naar Kalamazoo in de staat Michigan.

Uit dit huwelijk vijftien kinderen waarvan de nummers 10 t/m 15 onbekend:

1. **Marinus Ossewaarde**, geb. Wissenkerke 10 nov. 1865, volgt IIa.
2. **Cornelis Ossewaarde**, geb. Wissenkerke 12 dec. 1866, volgt IIb.
3. **Leendert Adriaan Ossewaarde**, geb. Wissenkerke 18 mei 1868, jong overl.
4. **Adriaan Leendert Ossewaarde**, geb. Wissenkerke 16 jan. 1870, jong overl.
5. **Magdalena Adriana Catharina Ossewaarde**, geb. Wissenkerke 19 april 1871, overl. USA 24 juni 1927, tr. **Henry Hoffman**, overl. USA 30 jan. 1937.
6. **Adriana Ossewaarde**, geb. Wissenkerke 8 okt. 1872, overl. Waterloo, Ia. 11 nov. 1949, tr. 17 juni 1903 **Arthur Allen Moore**, geb. Hubbardston, Mi. 22 aug. 1872, predikant, overl. Manchester, Ia. 29 juni 1957.
7. **Janus Ossewaarde**, geb. 28 juni 1874, overl. 12 nov. 1874.
8. **Dingeman Marinus Ossewaarde**, geb. 22 juli 1875, overl. 28 aug. 1875.
9. **Anna Pieterella Ossewaarde**, geb. 19 juli 1876, overl. 5 sept. 1876.

Ila. Marinus Ossewaarde (van I), geb. Wissenkerke 10 nov. 1865, predikant, overl. Sioux Center, Ia., tr. 11 mei 1892 (?) **Jennie Newland**, geb. Kalamazoo, Mi. 21 juli 1870, overl. Sioux Center, Ia. 27 jan. 1948.

Uit dit huwelijk:

1. **Anna Margaret Ossewaarde**, geb. 12 aug. 1894, overl. 12 aug. 1967, tr. 1 juni 1921 **John Stahl**.

Uit dit huwelijk:

- a. **Frank Andrew Stahl**.
2. **Jedidah Ossewaarde**, geb. 28 aug. 1898, tr. 16 juni 1921 **George de Ruyter**, geb. 13 nov. 1896.

Uit dit huwelijk:

- a. **George Martin de Ruyter**.
- b. **Arthur James de Ruyter**.
- c. **David de Ruyter**.
- d. **Daniel de Ruyter**.
- e. **Mark de Ruyter**.
3. **Cornelia Theodora Ossewaarde**, geb. 8 april 1903, tr. 17 mei 1927 **Henry John Oosting**, geb. 12 mei 1903, overl. 30 okt. 1968.

Uit dit huwelijk:

- a. **Jan Kurt Oosting**.
- b. **Marten Joy Oosting**.

I Ib. Cornelis Ossewaarde (Ossewaard) (van I), geb. Wissenkerke 12 febr. 1866, apotheker, overl. Seattle, Wa. 24 dec. 1936, tr. 19 mei 1903 **Lena Estelle Willey Shank**, geb. 12 dec. 1882, overl. 24 jan. 1917.

Uit dit huwelijk:

1. **John Preston Ossewaard**, geb. 13 juni 1904, volgt IIIa.
2. **Adriana Maria Ossewaard**, geb. 20 dec. 1905, tr. **Charles Victor Argenbright**, geb. 26 jan. 1900

Uit dit huwelijk:

- a. **Adriana John Argenbright**.
- b. **Junior Marie Argenbright**.
3. **Peter James Ossewaard**, geb. 11 aug. 1909, overl. 7 maart 1972, tr. **Valentine Day**, afkomstig uit Zuid Afrika.
4. **James Ossewaard**, geb. 12 febr. 1912, overl. 14 jan. 1917.

IIIa. John Preston Ossewaard (van I Ib), geb. 13 juni 1904, tr. **Jane Anette Hills**, geb. 17 maart 1915.

Uit dit huwelijk:

1. **Donna Louisa Ossewaard**.
2. **John Preston Ossewaard**.

VISSER

I. **Jan Visser** (zoon van Adriaan Visser en Maria Waatjes), geb. 's-Heer Arendskerke 3 juni 1893, ged. 's-Heerenhoek (RK, St. Willibrorduskerk), landarbeider, zetboer, tuinder, overl. Lethbridge, Alb. 21 dec. 1961 (68 jaar oud), begr. Lethbridge, RC St. Patrick Cemetery, tr. 11 mei 1922 (kerkelijk te Ovezande 12 mei 1922 in de RK parochiekerk) **Pieterella Koens**, geb. Ovezande 13 okt. 1891, ged. Ovezande (RK, parochiekerk), arbeidster, huisvrouw, overl. Lethbridge, Alb. 17 april 1960 (68 jaar oud), begr. Lethbridge, RC St. Patrick Cemetery, dochter van Petrus Koens en Jacomina Pantus.

Jan Visser stond in de jaren 1914-1918 (Wereldoorlog I) in dienst. In 1927 vertrok hij met zijn gehele gezin naar Canada. In 's-Heerenhoek woonde hij aan de Vleugelhofweg en te Nieuwdorp (gem. 's-Heer Arendskerke) aan de Schippersweg 20. In Canada was hij achtereenvolgens woonachtig te Bigger, Sask. (1927-1928), Monarch, Alb. (1928-1929), Raymond, Alb. (1929-1934), Haney, nu Maple Ridge, BC (1934-1939), Coalhurst, Alb. (1939-1942) en Lethbridge, Alb. (1942-1960).

Uit dit huwelijk:

1. **Maria Visser**, geb. 's-Heerenhoek 6 febr. 1923, tr. Port Alberni, Canada 1949 **Harold Thomas**, geb. Sturgis, Sask. 14 maart 1924, zoon van Charles Thomas en Nettie N.N.

Uit dit huwelijk:

- a. **Barbara Elaine Thomas**, geb. Port Alberni, Sask. 7 april 1951, overl. Victoria, BC 21 maart 1970 (op 18-jarige leeftijd ten gevolge van een auto ongeval), begr. Port Alberni, Sask. 27 maart 1970.
 - b. **Harold Ian Thomas**, geb. Port Alberni, Sask. 7 aug. 1953, vliegtuigmechanicien, tr. Victoria, BC 21 april 1979 **Madaline Louise Johnson**, geb. Port Alberni, Sask. 27 mei 1956, medewerkster op een bank, dochter van N.N. Johnson en Elisabeth Guninon. Uit dit huwelijk: **Mattheu Thomas**, geb. Port Alberni, Sask. 17 okt. 1985 en **Nikolos Thomas**, geb. Port Alberni, Sask. 15 nov. 1987.
2. **Pieter (Peter) Adrianus Visser**, geb. 's-Heerenhoek 12 maart 1924, volgt Ila.
 3. **Adrianus (Adriaan) Visser**, geb. 's-Heer Arendskerke 30 jan. 1926, volgt I Ib.

Ila. **Pieter (Peter) Adrianus Visser** (van Ila), geb. 's-Heerenhoek 12 maart 1924, o.a. automonteur en auto uitlijner, tr. Victoria, BC 16 dec. 1966 **Jean Joan Lijsak**, geb. Boudejour, Man. 28 jan. 1920, onderwijzeres, wed. van N.N. Roberts.

Peter was van 1940 tot 1945 militair en maakte, na een commando opleiding in het Schotse Achnacarry en indeling bij Nr. 10 Inter Allied Commando, Nr. 2 Dutch Troop, acties mee bij Arakan in India en bij Nijmegen en Westkapelle. Na 1945 was hij in dienst bij het Canadese leger. Hij is drager van het Bronzen Kruis dat hem werd toegekend voor zijn verrichtingen in de periode september/november 1944 bij de landingen te Nijmegen en op Walcheren.

Uit *De Groene Baret*, periodiek van de Commandostichting, sept. 1984 (artikel Commando's in het inferno van Vlissingen en Westkapelle):¹ **Korporaal P.A. Visser**, een Nederlandse Canadees die zich in Canada vrijwillig had gemeld om dienst te nemen in het Nederlandse Leger in Engeland om zo een bijdrage te leveren aan de bevrijding van zijn oorspronkelijke vaderland, was er ook al bij in Arakan. Ook deze Bronzen Kruis drager raakte gewond bij die laatste

¹ Aanvulling van de redactie.

aanval voor Vlissingen. Na de oorlog nam hij afscheid van het leger en ging terug naar Canada, alwaar hij thans [1984] nog woonachtig is.

Uit *De Groene Baret*, periodiek van de Commandostichting, juni 1989 (artikel Nederlandse Commando's in de historische operatie Market-Garden; Arnhem, Nijmegen, Eindhoven):¹ Twaalf Nederlandse commando's waren destijds ingedeeld bij de 1ste Britse Luchtlandingsdivisie (Arnhem), elf bij de 82ste Amerikaanse Luchtlandingsdivisie (Eindhoven) en drie man bij de staf van het Luchtlandingskorps (eveneens Nijmegen). Voor de eigenlijke operatie Market Garden waren de kapitein J. Linzel, luitenant C. de Ruiters, korporaal W. de Liefde en de commando's B. Boelema en P.A. Visser al bij de 52ste Britse (Lowland) Divisie ingedeeld, om na het slagen van de acties bij Arnhem direct door de lucht naar het vliegveld Deelen te worden vervoerd. De inzet ging niet door en dit detachement kwam toen op 4 oktober 1944 eveneens bij het Luchtlandingskorps terecht.

Uit het eerste huwelijk van Jean en aangenomen zoon van Peter Visser:

1. **Dennis Michael Roberts**, geb. 29 febr. 1948, winkelier in auto- en bootonderdelen, tr. 1e (gescheiden) **Judith N.N.**, geb. Canada 11 jan. 1947, boekhoudster, tr. 2e Cambell River 15 febr. 1992 N.N.

Uit het eerste huwelijk:

- a. **Lisa Roberts**, geb. Cambell River 29 mei 1973.
- b. **Todd Roberts**, geb. Cambell River 12 jan. 1976.

IIb. Adrianus (Adriaan) Visser (van I), geb. 's-Heer Arendskerke 30 jan. 1926, gemeentelijk werkmans (kantonier), tr. Lethbridge, Alb. 6 sept. 1947 **Loretta Lucille Hemsing**, geb. Eastend, Sask. 25 maart 1929, overl. Pincher Creek, Alb. 29 mei 1980, dochter van George Hemsing en Cecelia Rammer.

Evenals zijn broer Peter nam Adriaan dienst tijdens de Tweede Wereldoorlog en diende in de periode 1942-8 mei 1945 in de Prinses Irene Brigade.

Uit dit huwelijk:

1. **Gerhard Adrian Visser**, geb. Lethbridge, Alb. 21 mei 1948, volgt IIIa.
2. **Gail Frances Margaret Visser**, geb. Lethbridge, Alb. 2 april 1949, tr. Pincher Creek, Alb. 7 sept. 1974 **Douglas Arthur Robinson**, geb. Pincher Creek, Alb. 6 okt. 1949, verkoper, zoon van Henry Arthur Robinson en Nora Josephine Porter.

Uit dit huwelijk:

- a. **Lisa Marie Robinson**, geb. Pincher Creek, Alb. 15 okt. 1975.
- b. **Michael Douglas Robinson**, geb. Pincher Creek, Alb. 13 juli 1977.
- c. **Adam Lorne Robinson**, geb. Pincher Creek, Alb. 13 juni 1980.
3. **Edna Mae Visser**, geb. Lethbridge, Alb. 26 maart 1950, tr. Pincher Creek, Alb. 11 sept. 1971 **Arnold John Nelson**, geb. Claresholm, Alb. 22 juni 1948, bedieningsman, zoon van Lorraine Arnold Nelson en Helen Marie Hahn.

Uit dit huwelijk:

- a. **Jason Edward Nelson**, geb. Pincher Creek, Alb. 14 maart 1972.
- b. **Jeremy Nelson**, geb. Pincher Creek, Alb. 10 febr. 1975.
4. **N.N.** (doodgeboren), geb./overl. Lethbridge, Alb. 26 maart 1950.
5. **Loretta Anne Visser**, geb. Lethbridge, Alb. 27 juni 1955, tr. Pincher Creek, Alb. 9 mei 1952 **Melvin Harold Packham**, geb. Pincher Creek, Alb. 9 mei 1952, *millwright*, zoon van Francis Harold Packham en Kathleen Ann Kunkel.

Uit dit huwelijk:

- a. **Heather Lynn Packham**, geb. Pincher Creek, Alb. 18 jan. 1976.
- b. **Amanda Dawn Packham**, geb. Pincher Creek, Alb. 1 okt. 1980.
- c. **Loretta Nicole Packham**, geb. Pincher Creek, Alb. 25 nov. 1985.
6. **Randall Jan Visser**, geb. Fort MacLeod, Alb. 24 maart 1960, volgt IIIb.
7. **Ronald George Visser**, geb. Fort MacLeod, Alb. 10 aug. 1962, volgt IIIc.
8. **Ricky Michael Visser**, geb. Pincher Creek, Alb. 7 juli 1964.

IIIa. Gerhard Adrian Visser (van IIb), geb. Lethbridge, Alb. 21 mei 1948, onderhoudstechnicus, tr. Calgary, Alb. 18 april 1970 **Dianne Marie Hamers**, geb. Calgary, Alb. 12 aug. 1949, dochter van Albert Hamers en Anne Vylo.

Uit dit huwelijk:

1. **Laura Lynne Visser**, geb. Pincher Creek, Alb. 11 sept. 1971.
2. **Duane Michael Visser**, geb. Rocky Mountain House 21 aug. 1972.
3. **Curtis Lee Visser**, geb. Rocky Mountain House 16 febr. 1974.

IIIb. Randall Jan Visser (van IIb), geb. Fort MacLeod, Alb. 24 maart 1960, bandenverkoper, tr. Pincher Creek, Alb. 29 sept. 1983 **Julie Ann Fitzpatrick**, geb. Pincher Creek, Alb. 31 mei 1962, dochter van George Fitzpatrick en Grace Thomas.

Uit dit huwelijk:

1. **Christopher James Bruder** (aangenomen kind), geb. Pincher Creek, Alb. 25 mei 1979.
2. **Theresa Marie Visser**, geb. Pincher Creek, Alb. 24 mei 1981.

IIIc. Ronald George Visser, geb. Fort MacLeod, Alb. 10 aug. 1962, elektricien, tr. Red Deer, Alb. 25 juli 1987 **Brenda Joan Marlene Szigli**, geb. Taber, Alb. 12 maart 1965, kassiere bij een bank, dochter van Kenneth Steve Szigli en Doreen Margaret Spengler.

Uit dit huwelijk:

1. **Keltee Dawn Visser**, geb. Red Deer, Alb. 1 juli 1989.

SPROKKEL

Aalbrecht Remijn (zoon van Bastiaan Remijn en Louisa Willibrorda Visser), geb. 's-Heerenhoek 9 juni 1943, laborant, landbouwer, tr. Oud Gastel 23 dec. 1972 (RK kerkelijk ald. 4 mei 1973) **Maria Adriana Nagtzaam**, geb. Oud Gastel 6 febr. 1952, dochter van Franciscus Nagtzaam.

Op 22 febr. 1984 met zijn gezin geëmigreerd naar Maracuja in Brazilië.

Uit dit huwelijk:

1. **Bastiaan Remijn**, geb. 's-Heerenhoek 14 mei 1973.
2. **Linda Remijn**, geb. 's-Heerenhoek 12 sept. 1976.

A.J. de Smit, Vlissingen

Emigrantenbrieven betreffende de Zeeuws-Vlaamse families Van Ouwerkerk en Bril 1851-1917 (1)

*medegedeeld door
A. Vergouwe*

Brief nr. 1.

Van Abr. Pieter Bril x Maria Meulendijk aan Pieter Bril te Zuidzande.

Milwauke 13.11.1851

Waarde vader en moeder en broers en zusters.

Ik moet u van harte den goeden dag wenschen en wij zijn nog oprecht gezondt wij hebben nog niets gemankeert en we hebben het op de rijs ook nog wel goet gemaakt en wij zijn medegetrokken naar Milwauke als wij aan Niew York gekomen zijn dan bennen zij naar kantoor gegaan en hebben zij mij niet van gezegt en hebben voor mij betaalt tot hier toe maar als wij aan Rooster¹ waaren dan mosten wij bij ons goed anders hadden wij daar tog gebleven want ons goet zat onder een anders goet en dat zijn de meeste reeden dat wij hier zijn en ook als hij van een ander afgangt dan doen zij maar zonder vraaghen wat zij willen maar ik heb het daarom hier ook wel goed ik ben eerst bij een Amerikaanse boer gewerkt maar 14 dagen daar had ik 4 schellingen en de kost daar aten wij spek met boterhammen en nog vet gesmeert en dan ben ik opperman gaan zijn in de stad dan daar verdient ik 6 schellingen maar nu heb ik weer een anderen baas en daar zal ik misschien wel heel den winter werk hebben en daar heb ik ook 6 schellinghen den dag maar het is niets anders dan pleisterwerk het tis hier wat anders als in Hollant daar zouden ze wel doen werken voor 8 stuivers in deze dagen vader dunkt daar eens over of ik Het niet beter zoudt hebben dan in Hollant spek en vlees hebben wij al meer geheeten hier in Ameerikaa dan in al die tyd dat wij getrouwd zijn als ons spek of vlees op is dan gaan wij maar naar de stad en dan koopen wij maar zoo veel als wij er zin in hebben dat kosten wij in Hollant niet doen het spek kost 5 cent het pondt vlees 4 cent het pondt maar dat zijn Ameerikaanse sentten en een ameerikaanse sent doet 2½ cent Hollants held ik heb al een senten gekoegt waar ik wel reeken kan dat her wel 12 roeden aardappelen bij waren daar heb ik voor bedaat 8 dolaars maar ik heb het maar in gevinst het is heen eihendom maar dat hebben zij mij gezijd dat maar in gevinst was ik heb er ook eens naar vernomen hoeveel er wel te verdienen is voor een smitsknegt de zoon van den dokter Van Houte die nog in Sluis gewoondt heeft die zult hij ookwel gekent hebben vader die is nog maar op zijn leerjaaren die verdient 6 schellingen per dag en hij zijd tehen mij dat er wel waren van 10 tot 14 schellinghen per dag hier werkt men men maar van smorhens 7 tot snaven 6 ik heb al een stoof gekoegt voor 5 dollaars en een half daar wij ook 4 potten op kunnen kooke te hlijk en een broodt in bakken oorst hebben wij nog niet gekokt dat hebben wij voor het alen voor een ton met blom die 196 pondt weegt daar betaallen wij voor 4 dollaars dat kos ik in Hollandt niet want als ik een maate tarwe gaalde dat was al wi doen kosten dan was het muizeknoussel voor schoenmakers is het hier goed mijn zwager Taillier heeft hier veel meer werk als hij doen kan. Voor een paar schoenen betaalt men hier een dollaart ook wel van 10 tot 12 schellinghen en voor de lazen 20 tot 22 schellinghen en dan hebben zij hier hoedt alder bestaan oom Jan zou hier niet verleeen moeten zitten om aan de kost te komen voor meiden is het hierook hoed mijn zuster Marijaa heeft nog

¹ Rochester, NY.

een dollaart in de week verdient Piaternella 5 schellinghen en als zij de taal gekunnen hadden dan hadden zij nog meer verdient maar nu is mijn zuster Marijaa getrouwd met Jacobus Verdouw en Saara is getrouwt met Hubregt Risseuw vaader is naar Siebooham¹ toe en daar is hij bij de weduwe Verdiere mijn broer Jan is oknaar Siebohan² hij heeft daar 80 akkers landt gekogt voor tweehondert en 30 dollaars zwaager Taillier die heeft 40 akkers en heeft ook een koe gekogt vader en moeder je moeten de hoeden dag hebben van oom Henderik en zijn vrouw zij zijn nog allen gezondt en hij heeft het hier ook eel hoed hij heeft twee koejen en heeft van de zoomer een akker landt gekogt en hij heeft zoo veel werk dat hij somtijds heen tijd heeft om te heeten en nu is hij bezig met een nieuw huis te bouwen vader wees zoo goed en doe den goedendag van ons en van vaader en moeder en van ons allen aan broeder Pieter en dat wij nog allen gezondt zijn. En doet den goedendag aan de heer Moens en vraagt eens hoe het met de druiven gegaan eeft. Mijn vrouw heeft 14 dagen bij oom Hendrik geweest en dan heeft ik in de stat gewerkt want zij wonen 8 meillen van de stat ik heb al een brief geschreven naar oom Enhels en dan heb ik er ook al een brief gad daar ik in gezien dat hij een brief meede geheeven eeft met Izak de Wilden die heeft oom Enkels den 26 oktober ontvanhen daar heb ik uit gezien dat je nog allen gezondt waren en zij waaren ook nog allen gezondt en zij hebben mij geschreven dat Elizabet 5 schellinhen verdiende en Mrriejaa leert het kleermaaken vaader ik ben niewshier-rig hoe het met de aardappels gaat want hier is het meest gelijk het gepasseerde jaar bij u zij kosten hier 3 gulden heven dan in holland ik ben ook benieuwt hoe het met de kantien reizen gegaan heeft van mijn broeder Pieter zeft tegen hem dat ik er in benieuw zijn hoe het gegaan heeft anders weet ik niet te schrijven.

Mijn adres is Milwaakkee Staat Wiskonsin
Wees gegroet van mij
Abraham Pieter Bril
Marijaa Meulendijke
Onze kleine jonhen is ook nog gezondt

Brief nr. 2.

Pieter van Ouwkerk aan zijn stiefzoon Pieter Bril te Zuidzande.

Town Holland 18 september 1851

Piet gij zij beniewt van ons te weten hoe het met de kleine Sara Bril is die maakt het eel goed zij zou wel bij ons willen wonen en Cor Praat Engels gelijk een gaai.

Waarde broeder en zuster

Wij hebben uwe letter of julij ontvangen zijnde goede gezont hijr ook de gansse familie en oopen ook u hetzelfde te moogen genieten. Wij hebben nog maar een brief van u ontvangen tod ons leed vernamen wij dat uw vrouw niet wel was uwe vraag ijs ook of wij meer betaald hebben als de afspraak was neen wij hebben niets meer betaald den hoest ijs maar zwak. Als rog en aardappels zijn zeer goed. Wij hebben 5 mudden aardappels verkogt. (Gij moet het niet omzien om te schrijven.) voor 50 schellinghen het mut berekent aan twe en een tweede boessel³ allier. Wij zijn zeer goet naar ons zin. Wij leeven wij moeten nogal drd werken en voor al vaader

¹ Sheboygan, Wi.

² Sheboygan, Wi.

³ Bushel; Amerikaanse inhoudsmaat.

maar hij doet heet tog met lust. Wij hebben al twee vaarze kalveren ook hoenders boelen en wij zullen aanstaande zoomer zeeven koeijen melken, zodat het vooruizigt zoo de Heere ons zeegenen wil nogal goed ijs. Jakoobus ijs ook zeer te vreedem, hij rijd met de ossen en kan goed roepen dat het galmt. Wij hebben een zeer drooge zoomer dat doet ons veel shaade. Wij melken nu 5 koeijen en aast zes zodat wij het druk hebben met melken en kaarnen tog de melk ijs niet eel veel door de droogte maar het ijs juist aant reegenen zo dad het zeeker beeter word. Wij leeve 3 huere van het naaste dorp dar ijs Shie bhijgen faals¹ en vier huere van Schiebajigen² en daar wandeld Jacob en Piernella alle veertien daagen naar toe met booter en hijers maar ik denk dad word naeder 3 mijlen van ons ijs een pier gebouwd daar koom sceepen aan daar koomen winkels zo dat et spoedig naederd. Jan die plaats word genaamd Amsterdam. Zo di paats word ook al groot er word gerekend drie duizend hollanders her in twe doommenies er koomen er nog altijd mense bij. Wij hebben deezer daagen weer gekreegen van Altena vroeger dokter op Biervliet en burgemeester zo dat wij niet oopen em nodig te ebben maar zijn tog blij 3 mijlen ijs een huer Piet ik moet u melden dat dit de eerste letter zijn die ik bij deze gelegentheid u te melden kan ik ad al eerder geschreven maar gij kunt niet schrijven voor al eer gij wat in Ameerik geweest zijt en dan weet gij nog niet wat gij moet schrijven zal die hier zijn willen niet meer naar hun vaaderland toekoomen om reeden dat zij hier ongestoort leeven die zoo gelukkig is zij veertig of tagtig hkkers land te kunnen koopen die kan hier zijn bestaan wel vinden en vooreerst gaat dat met groote moite om reden dat het geen land is gelijk in Neederlan hier moet men eerst de boomen derhf zien te krijgen en dan gaat men een en zagen daar waarin het gaat zoo het gaat dus ik moet dat julder niet zeggen dat het zulke vrugten kun zijn hls in Holland te weeten vooreerst niet want het tweede in het derde jaar luk het wel eens maar somtijds is het maar zwak Was het maar hier en daar en boom dan was het niet maar et staat tegen malkander opgegroit dus eer dat land ijs om vrugten ijn te winnen ijs eel gedult toe noodig en veel hrbeit en gelt om voorheest eer dat gij wat van u land kunt trekken daar zijn wel streken in Hmeerikaa daar geen haut op staat maar zijn dierder als het boslan het boslan dat koop men voor tien schellingen han Goevermentsprijs en huit tweede hnt drie dollaards en zomtjtd voor zes en zeven dollaards van den haker meer kan ik u voor eerst niet melden als dat wij door God goedhijt nog al vris en gezont zijn en wij oopen van julder allen hetzelfde te moogen oopen en groet al onze vanmieje en goede bekende en open van u spoedig een letter te moogen ontvangen hoe het met julder gaat en u geliefde moeder die verlangt dat hij eens zou schrijven hoe het met de houde bueren van ons gaat ik scheeuit met de pen maar niet met hrt ik blijf u dienaar en vader.

PVOK JJVOK

Piet dit ijs u geliefde moeders antteeken Sara van Bortel.

Pieter l Wanouwerkerk.

En Piet wint nog altijd zijn zes schellingen daags.

Brief nr. 3.

Pieter van Ouwerkerk de derde aan zijn stiefbroer Pieter Johannes Brill te Zuidzande.

Town Holland den 12 April 1852

¹ Sheboygan Falls, Wi.

² Sheboygan, Wi.

Waarde broeder ik moet u melden den staat onzer gezondeit en wij hoopen het zelfde eens van u te mogen horen wand wij zijn zeer begerig om eens een brief van u te hebben wand wij hebben nog geen letter van u gehat zoo lang wij in America zijn dus kund u wel begrijpen dat moeder niet te vreden is en als je schrijf stuurt dan u brief al sluis weg en als hij soms een brief wil mede geven met landverhuizers dat kunt hij ook doen zij mogen vrij medebrengen lak ze maar toe wand zij vragen nergens na an als hij zij met landverhuizers medegeeft dan moet hij het adres er zoo opzetten Aan Pieter van Ouwerkerk Schepoy Cai dur Grive bur staat of Wisconsin en dat kost niets voor u als zij hem op de post dan moeten zij ook niets betalen Zoo broeder schrijf tog eens o of het staat met uwe zaken en of die meiszens van P. de Lijs nog bakken ik heb het in mijn eerste brief al eens gevraagd maar zij hebben het er niet ingezet en ik kan u melden dat wij nog alle gezond zijn en een goet leven hebben door Gots goeteit. Ziet broeder wij hebben hier nogal een strafve winter maar nu hebben wij zoo wat 8 dagen mooi weer gehat bij naht vries het straf en bij dag mooi weer ik ben tegenwoordig bezig met zieroop en suiker maken ik heb zaterdags voor Paazen twe emmers zieroop gemaakt en o wat een vrij en vrugbaar land broeder wij heben oren zeggen dat de dochter van Verlare van Oostburg ook komt en schrijft ons eens of dat waar is of niet. Ziet daar is P. Soufrou beminnaar van en zijn moeder is zoo tegen daar zij geen reden voor geeft wand elk moet daar zijn zin in doen gelijk ik gedaan heb en hetgeen ik zal volbrengen zoo hou ik in staat ben broeder strekt verder uwe broederlijke gant aan haar uit degene de mijne is reken ze tog ook voor u zuster ziet ik ben van plan om den 15 of den 16 naar de stat te gaan werken naar Milwaukee en zo hou ik in staat ben zal ik gelt afsturen voor haar en het mijne. Ziet broeder als hij schrijft over P. soufrou zet het dan in een klijn briefje en zeger tegen geen mens iets van. Ziet broeder hier schij ik uit met de pen maar niet met mijn hart en wees gegroet van Vader en Moeder en Zusters en broeders en ook van mijn en ik blijf uwen broeder en dienaar Pieter van Ouwerkerk de derde groet nogmaals de mijne wees gegroet van ons alden.

Schrijf mij eens wanneer hij dezen brief ontvangen heeft en als je er een afstuurt hoeveel hij moet betalen.

Brief nr. 3a.

Pieter van Ouwerkerk de derde aan Pieter Bril te Zuidzande

Milwaukee den 15 Juny 1852

Naar lijden kom verblijden

Waarde broeder ik moet u melden den staat mijner gezondeit en van alle broeders en zusters en dat zij nog alle in een redelijke staat zijn en vader en moeder zijn ook nog in een goeden welstand ik heb den 25 mei een briefje van vader ontvangen en zij waren toen nog alle gezond en druk in de werkzaamheden met planten en zaajen en den oest staat tegen woordig gans goet en de oeveniering begind ook te schikken den 5 juny eeft het hier nog tamelijk gevrozen dat er veel vervrozen as in de tuinen maar nu is tamelijk warem de Amerikaanse zon begind er de Hollandze reuk alweder wat uit te treken bij ons is hij al verdwenen maar er zijn er hier weder al nieuwe en die zijn de Hollanze reuk nog niet kwijt ziet waarde broeder nieuws kan ik u niet melden voor tegenwoordig gaat het maar slegt om aan werk te komen in de stat door middel dat het water zoo hoog staat in de river of rievier gezegt en door middel dat het water zoolang gevrozen heeft bij nagt dat zij geen briksteen konden bakken wand nu zouden zij metzelen als er steen was. Maar ik werk tegenwoordig aan het gasligt daar werk ik zoo wat drie weken en ik verdien 6 schellingen daags en goede betaling maar nu ligen we stil voor een dag of drie door midel van het veel water wand die buizen moeten 4 voet diep ligen broeder Abraham Bril is bij

de metzelaars aan het werk voor 6 schellingen daags en goede betaling maar dan moet hij de helft in winkelgoet vergalen en broeder Hubregt werkt ook bij denzelfden baas en op dezelfde manier. Zoo kan men hier nog al goet aan het werk komen maar het meeste is stroorpee, dat is winkelgoet maar voor die getrouwt is is dat niets dat is wedergoet voor de winter. Ziet broeder dit doet al tot de zaak niets af, ik wil u dan melden dat ik nu in staat gestelt ben om een wissel af te sturen voor mijn wel beminde Janneke Zwigtmán en het gare en het mijnne zoo ik tenminsten denk en hoop en geloof wand indien ik haar zoo niet kende en zoo niet beminde hat en nog bemind dan zou ik geen gelt afsturen maar toen ik nog bij haar was toen heb ik niet eenmaal maar wel duizend maal bezworen dat ik haar nooit zou verlaten en nog ben ik met die gedagten bezet door Gots goedeit, het berouwt mij niet o neen maar ik bedie jongens die op zoo een manier moeten schijden ziet broeder ik heb een zom vann 40 dollaars afgestuurt en die zijn weg gestuurd door Jozias van der Plasse notaris te Milwaukee die heeft het afgezonden naar New York aan Van Steenwijk en Van Steenwijk zal het afzenden naar Wambroezi en Groeswijk¹ te Rotterdam en Van Steenwijk zal er bij schrijven aan Wambroezi en Crooswijk dat zij het afsturen aan J.H. van Ouwerkerk mijn waarde oom broeder Pieter wil zoo goet wezen dit briefje aan oom te laten lezen ik hoop dat hij dat wel zal doen voor mij en het meeste voor die wees met haar tedere vrugt. Ziet waarde oom ik zou wel meer schrijven maar ik heb geen tijd wees tog zoo goet van er eens naar te venemen aan de heren Wambroezi en Crooswijk of het nog niet gekomen is wand zij zal verlangend wezen wand ik ben ook verlangend naar haar en dat zij tog zoo spoedig komt als zij kan ziet broeder en oom werkt tog te me ten goede gelijk ik vertrouwd dat hijlieden wel zult doen het wissel zal den 15 dezer van Milwaukee vertrekken naar New York en het kan er zoo houw wezen als een brief zoo dus schrijft ten spoedigsten naar Rotterdam waarde oom groet Izaak van A. Brill en vrouw en kinderen dat zij nog vris en gezond zijn groet ook grootvader en moeder van mij ziet verder kan ik u niet schrijven als dat wij nog alle vris en gezond zijn door gots goedeit ik blijf uwen dienaar en broeder en nef.

Pieter van Ouwerkerk.

Groet alle famieje en goede bekende van mij P. van ouwerkerk de derde en ook uwe vrouwen.

Brief nr. 4.

Pieter van Ouwerkerk Sr. en Sara van Bortel aan hun (stief)zoon Pieter Brill te Zuidzande.

Holland den 15 maart 1853

Waarde zoon en dochter en kleinzoon ik moet u melden den staat onzer gezonteit door den Zeegen des Allerhoogsten zijn wij allén nog regt gezond, en wij hebben uwen brief den 2 Maart ontvangen en het deet ons groot genoegen toen wij leesden dat hij en de uwe en alle burenen en famielje nog welvarend waren en nu wil ik u melden o of het hier gaat Pieter en burenen hij zijt verwondert waarom dat ik zo weinig schrijf en de reden waarom dat zal ik u melden als men hier komd dan kan men wel van horen zeggen schrijven maar niet van ondervinding en van ondervinding kan men best spreken en ook de waarheid schrijven gelijk ik aan u en alle bekende doen zal ik kan u melden zoo lang ik in America ben heb ik nog geen lasten moeten betalen en Jacobus gaat alle dag naar school, maar huisguur moet men betalen mijn eerste verblijf was te Milwaukee op den hollanzen berg in het huis van P. de Zwarte en daar betaalde ik 10 schellingen in de maand, wat anders zoo lang wij op het schip waren ging het goet maar als je aan de

¹ Wambersie en Crooswijk, scheepsagenten.

kand staat dan mogt men wel 10 ooggen hebben in plaats van twee wand daar zouden zij het zoo gouv wegnemen als dat men het uit het schip zet als men niet oplettend is en hij vraagt mij om oom Izaak Lemonju die woon een uur van ons af en wij koomen diwijls te zaamen en Hendrik Orlebeke, Klaarbouw, Jan Kaljouw, De Bats, Antonie de Met of Mette gezegt en de Ernissen alden op zelfde afstand en Jacob de Graaf woont een kwartier van ons en de burggemeester van Biervliet woont ook een uur van ons hij is onzen dokter en er woonnen nog meer Hollanders korter bij ons die ik niet zal noemen em reden dat er zoo veel zijn ik wil u melden dat ik 40 ackers bos gekocht heb voor goevermentsprijs en dat is 10 schellingen den acker en voor te schrijven 3 dollaars zoo dus dat maakt te zamen 53 dollaars maar het is bos maar nog geen land dan moet men eerst de bomen afkapen en op branden maar als het goet gaat met branden dan kan men van 6 ackers wel 10 tot 12 dolaars maken van den asfen en dan moet mer er een afmaaik er ront maken en dan kan men het bezaaijen met wat men goet dunkt, en wij hebben veel eikenhout daar wij veel gelt kunnen van maken en ook veel mepel¹ bomen daar men de suiker van maakt en ook sieroop, en nog veel meer andere soort van bomen en ik durf u verzeren dat het veel moijte kost om het klaar te maken wand als er mogten zijn die dagten van zonder werken aan de kost te komen gier in Amerca die zouden wel eens bedrogen kunnen uitkomen wand hier is den boer ook werkman daarom zijn er zoveel met hun plan bedrogen wand er zijn er hier zoo veel die met veel gelt gekomen zijn maar dat het weg is en dat komd dat het gier zoo veel kost van dagloon daarom zijn ze hun senten zoo hou kwijt wand het is niet lijk in Holland voor 50 send daags o neen dat verschil is groot ik heb in Holland gewerkt voor 50 send daags menige dag maar hier is het van 6 tot 8 Schellingen per dag in den oogst dan kan men somtijts geen mensen krijgen om te werken en dan zijn er veel menschen die naar America komen met veel gelt die zelf niet kunnen of niet willen werken en dan zijn er die zooveel land gekogt hebben op spikelasie en hun gelt zit er in en zij moeten alle jaren lasten betalen het is wel niet zo veel maar zoo geraken zij het kwijd wand er zijn er die 80 maal 80 acker hebben zegt dat zij twe dollaars van de 80 ackers betalen voor lasten dat is dan 16 dollaars voor de 8 maal 80 en dat alle jaren dat loopt op nu betalen zij intrest van hun eigen gelt, zo gaat het hier met vele, maar als je hier werken wil en kund dan zijt hij den baas wand die met gelt komt moet hier werken en die zonder komd ook die ook, nu wat anders zegt tegen Maarten Albreghsen dat een goede molenaarsknecht hier 40 dollars in de maand verdiend hier is er tenminsten een die verdiend 40 dollars maar gij is opperknecht maar het is geen windmolen het gaat al met water en het wort al gezift en gemalen al in eens blomkorrel en gruis en hier mogen de bazen met geen kompelmenten komen of zij gaan weg wand zeggen zij America is zoo groot, maar bij u is het heel andres daar moet men stil zwijgen en dat valt zomtijts moeielijk en zo is het dat vele werkmanschen als zij een zware last hebben dan moeten zij weg maar hier is het geel anders hoe meer kinders men heeft hoe beter wand die verdienen hier veel gelt maar zij moeten wat Engels kunnen spreken als mijn kinders wouwwen dienen dan zou er geen een te huis wezen wand zij spreken al goet Engels vooral Jacobus Hendrik die spreekt spelt en leest al goet en Piaternella kon overlaast een dollaar in de week gaan verdienen en zij is aan het verkeer met de zoon van de ouwden burgemeester van Biervliet Van Altnaar zijn naam is Willem daar zij met verkeer. Pieter ik moet u melden dat ons land dat wij gekogt hebben dat paalt tegen Jacop Verdouw zijn land en Jannis Bril zijn land, en in het eerst dagten wij dat het al zwamp² was maar wij hebben het laten uitmeten en wij hebben wel 25 ackers dat wij kunnen bezaaien en met vervolg wel meer zwamp dat is lage grond dat vol staat met temmerik of sparren gezegt maar het is betere kwaliteit van out als de sparren bij u ziet die grond daar staat veeltijts water op daarom kan men dat niet dadelijk gebruiken maar als wij 30 ackers hebben daar kunnen wij wel op bestaan en

¹ Maple = esdoorn.

² Swamp = moeras.

dan hebben wij nog 10 ackers voor brandhout daar hebben wij genoeg van voor ons leven of wel voor 20 of 30 jaar of zo lang het de Heer behaagt dat wij zullen leven en wij hopen het van harte dat de Heer ons nog eenige jaren te zamen zal laten leven, dan zullen wij zonder ongelukken in onszen ouwen dag nog veel genoegten kunnen hebben indien het de Heer belieft en wij moeten de Heere alle dag danken voor al zijne weldaden die hij ons ganse levenstijt geschonken geeft en nog ons dagelijks zegent wij zijn nu beginnen op ons land te kappen en met met vervolg een huis te bouwen van bomen en hier is het de mode als men een bouwt dan verzoekt men de burenen en dan gebeurt het dat in een dag regt staat, zonder dek en zonder ramen erin en geen kleine huisjes en zulke huiszen van bomen zijn niet koud als zij goet gesmeerd zij met klij of mortel, ik moet u melden dat wij nog al een redelijken oost gehad hebben wij hebben 74 boezel¹ rogge gedorsen en veel hooi gehat en wij zijn bezig met graszaat te dorsen en dat verkopen wij voor 14 schellingen den boezel¹ en als wij het al willen dossen kunnen wij er wel 20 boezels¹ hebben, en het hooi kunnen wij verkopen voor 10 dollaars de 2 duizend pond, 4 ons en half van u is een pont Amerikaans, ik wil u prijzen van de granen eens schrijven de tarwe van 70 tot 75 cend per boezel¹ en zij heeft ook 90 cend geweest van het jaar, rogge 40 tot 45 cend den aver van 22 tot 25 cend de garst 30 tot 35 cend de aardappels 31 cend, de erwten 75 cend dat is al per boezel¹ en Amerikaanse centen, en 2 en eentwederde boezel is een mut, de boter 14 cend per pond, de eijeren per dozijn 10 cent het spek 6 cent per pond, het vlees 5 cend het pond, en als wij naar de molen gaan dan word ons graan gemalen en gezift dan hebben wij blom korrel en gries wij eten niet anders als gezift broot, dat schrijf ik niet om daar groot op te zijn o neen maar het is de manier van het land, maar het laat zijn zelven tog goet eten, ik moet u melden dat het horenvee aan een goeden prijs laat, een jok ossen van 5 à 6 jaar gelden 60 en 70 en ook wel 80 dollaars, een jok is twe ossen, de melk koejen van 20 tot 25 dollaars en alles naar evenredig, zoo dat iemand iets te verkopen heeft kan hij goet gelt maken, voor tegenwoordig kon men goet melk maken van het out, om reden dat zij hier een pier gebouwt hebben een pier dat is een aanlegplaats voor schepen en stoomboten die pier is 800 voet lang in de leek,² en die is gezet door Hollanders en Amerikannen en daar kunnen wij het out goet kwijt raken, voor duizend duigen krijg men 15 dolaars en die duigen zijn 35 Nederlandze duimen lang en 10 breed en 1 dik en dan kan men ook brand verkopen voor 1 dolaar het koor een koor is 8 voet lang en 4 voet hoog en 4 voet breed zo dus die hier 40 ackers bos heeft en een juk ossen en een wagen die kan hier goed gelt maken, maar het is niet zonder werken te verdienen o neen, en indien er mogten komen zij moeten op mijn schrijven niet komen, het is wel de waarheit wat ik schrijf maar ik roep geen mens ieder moet zijn eigen zin doen gelijk als ik gedaan heb, en ik beklag het mij niet dat ik hier ben maar ik beklag die arme mensen die in Holland hun broot moeten gaan vragen en als zij hier waren zouden zij het kunnen verdienen, hier zijn er ook wel arme mensen, maar dat zijn er die niet willen oppassen of gebrekkelijke, maar men ziet er zoo veel niet als bij u het is zomtijts maar een maar als men het eerste jaar hier komd dan gaat het maar slegt, dan verstaat men niets en als men dan weinig gelt heb, dan is het maar mager, maar dat betert tog houw, maar het gaat den eennen ook tegen en den anderen me net als bij u, ik moet u melden alsdat zuster Maria van Ouwerkerk bevallen is van een zoon op den 14 Januarie 1853 zijn naam is Pieter verder kan ik u niets schrijven als dat wij naar ons zin in America zijn en een redelijk bestaan hebben, weest verder van ons allen groet en groet ook alle famielie en vrenden van ons allen en ook van mij die zig noemt uwen vader en moeder .

Pieter van Ouwerkerk
Sara van Bortel

¹ Bushel(s).

² Lake = meer.

Brief nr. 5.

Pieter van Ouwerkerk aan zijn stiefzoon Pieter Bril te Zuidzande.

Het touwenolland den 16 juli 1853

Aan P.J. Bril te Zuidzande
Bakkers Baas

Piet ijk kon het niet nalaten van u enige letters te schrijven Ik moet u melden dat wij door Gods goedheid nog al redelijk gezond zijn behlven u geliefden moeder die is zo aan het lende geschoot of gezijt pijn in har lenden of in har oofd. En ik moet u melden dat u broeder Jan zo een verzweerende knie heeft dat hij niet kan gaan of staan. Hij moet altijd liggen en zijn vrou is in gezeegende staat en zijn doogter die is ook gezond zij heeft van deezen winter hg dagen bij Ons gewandelt en zij was zoo braaf dat u moeder ze wou naar huis toe jaagen dus kunt gij wel denken wat voor een kalan het is en ik moet u melden dat u moeder in de maand van april naar Milwaukee gewandelt heeft naar u broers en zusters en wij zijn 15 uren van malkaar en ik moet u melden dat wij een redelijke hoest teweeg hebben als de harppels is net of de ziekte der op komt maar men kan er nog niet veel van zeggen en ik moet u melden dat u broeder Jacobus Hendrik u vriendelijk bedankt voor dat prizenje dat hij van u gekregen heeft en die peperkoek zeg Janneke die is onder de wegt bedorven die gij voor u dierbaare en geliefde moeder medegegeven heeft en zij vraagt der wel nog een hnderen van u te mogen zien bij gelegenthijt en wij wensn u zeegen in vermeerdering van jaaren en u geliefde zoon ook die wij naar een mens gesproken niet aan deze kant van het graf maar wij oopen van malkaar aan de hndere zijde te moogen aanschouwen als wij het geluk moogen genieten van den goeden God in den heemel te mooejn koomen in die groote vrugde en ik moet u melden dat Janneke har kint gestorven is te Ellevoetsluijs en is daar begraaven en wij zijn nieuwsgierig hoe het bij julder gaat met de houde bueren en groet ook bijzonder de oude vrou Delue van ons en groet ook je noom Piet van ons en u noom Corneelis en zijn vrou en kinders en de weduwe Sakebolle en vader en moeder en broedes en zusters en alle goede vrinden nu schee ik huit met de pen maar niet mijn hrt weest allen gegroet van ons Ik blijf u dienaar zeer waarde vader en moeder.

Sara van Bortel, Piaternella van Ouwerkerk.
P. Jacobus Hendrik van Ouwerkerk PVOK.

Brief nr. 6.

Pieter van Ouwerkerk Jr. en Janneke Zwigtmán aan Pieter Bril te Zuidzande.

Milwaukee den 16 November 1853

Waarde broeders en zuster ik heb in uwen brief gezien dat hij alle nog in redelijke welstand waren dat ons zeer vergenoegd en ook gezien dat hij weder den zegen hebt ontvangen van den Heer dat hij uwen vrouw erstelt kunt zien een ook uwe vrugten kunt aanschouwen ik heb het geluk niet mogen genieten van het mijn e te zien maar het is den Heer die het gedaan heeft en wat den Heer doet dat is welgedaan maar nu heb ik mijn geliefde vrouw tog bij mij en ik hoop dat wij nog wel eens den zegen zullen hebben mogen van onze vrugt te kunnen aanschouwen, nu wat anders beijen zijn hier ook zij kosten hier 5 dollaars den korf en hier zitten de beijen in moten van bomen en hier zitten veel zwerms in de boszen ik heb hier 16 cent betaalt voor een pond honig en voor tegenwoordig is Jacobus Hendrik van Ouwerkerk bij ons te Milwaukee om te wandelen hij is van plan van aanstaande week te vertrekken met de stoomboot naar huis hij is

al braaf gegroet. Hij is 1-49 Nederlandse duimen lang en hij spreekt Engels en Duits en spelt en leest ook engels en vader en moeder die zijn ook redelijk gezond en zij hebben een redelijk bestaan zij hebben geen overvloed maar zij hebben een goet leven en ik ben van plan met de maand december ook naar het bos te gaan dan zouwen vader en tezamen leren indien wij de gezondeit te mogen behouden wij zijn voor tegenwoordig bij D.D. Tellier en Piernella is hier ook voor vrouw en Abraham bril en vrouw en zoon is ook nog redelijk gezond en hij werkt bij de metzelaars voor 7 schellingen per dag en Hubrecht en Sara Bril die zijn ook goet gezond en hij werkt ook bij de metselaars en sara is dik en niet vet en Jannis Bril vrouw en kinders zijn ook nog redelijk ghezond en Jacob Verloust en Maria van Ouwerkerk en kind zijn ook nog gezond en Daniel Tellier en zoon zijn ook ook redelijk gezond en de klijne Jacob die is al braaf gegroet en Magdalena die is bevallen van een jonge dogter en dat is al wel afgelopen maar den 7 dag is zij ingevallen en daar zat het al op haar borst den dokter zijde dat het zog verspriet was wand het was al bloet in haar melk en het kind is ook kort op haar overleden verder kan ik u niets melden als dat wij hier alle naar ons zin zijn broeder als als hij schrijft schrijft ons ons veel nieuw verder broeders Abraham Zwigtmán en Pieter Bril en Izaak Verhage ik heb ulieden te bedanken voor de weldaden die hij allen aan mijn vrouw bewezen hebben en indien hij broeders en vriend in noot zijn dan zal ik ulieden helpen indien ik kan ik hoop dat hij deze letters in gezondheid mogen ontvangen vergeet tog niet te melden waar broeder A. Zwigtmán woont weest verder van ons gegroet die zig noemen broeder en zuster en neef en nigt groet allen uwe vrouwen en bekende en ok grootvader en moeder en alle famili.

Pieter van ouwerkerk (PVOK) en vrouw Janneke Zwigtmán (JZM).

Waarde vriend verhage schrijft mij eens of hij het kunt gewoont worden bij de vrouw te slapen ik kan het goet gewoon worden schrijf mij eens of broeder A. Zwigtmán nog geen vrouw of meid heeft en dezen heussen dollaar is voor broeder Abraham Zwigtmán van zijn zuster Janneke Zwigtmán voor een prezend.

PVOK

JZM

Brief nr. 7.

Pieter van Ouwerkerk aan zijn stiefzoon (?) Pieter Bril te Zuidzande.

Town of Holland de 11 December 1853

Waarde Broeder en zuster ik moet u melden dat wij door Gods goedheid nog fris en gezond zijn en ik moet u melden dat wij uwen brief den 2 october ontvangen hebben en daar hebben wij ingezien dat uw vrouw bevallen is van een dogter en ik moet u melden dat ik naar Milwaukee geweest ben naar alle broeders en zusters en die waren ook nog alle gezond en ik moet u melden dat wij gisteren met 5 Americaanders een hartebeest gesgoten hebben en moeije woont in Sheboijgen¹ en heeft daat een huis gekogt van vijfhonderd rijsdaalders en hier heeft zij een new laten bouwen en wij hebben twee ossen en twee versjes en twee schapen en tien hoenders en wij hebben twee jaar voor den helfd geboerd maar nu boeren wij voor den tweeden boesel² van de drie boessels² twee voor ons en van het vee dat wij kweeken hebben wij de helft want wij

¹ Sheboygan, Wi.

² Bushel(s).

kunnen van de helft niet leven want als gij begint te boerren dan heije veel van noedig. Ene tiem¹ ossen kost van 70 tot 80 dollaards en een waagen 15 tot 20 dolaards en een koe van 15 tot 20 dollaards en tot 30 dollaards en een schaaap 2 1/2 dollaards nu kan wij gaan boeren maar eer gij dat al hijt daar moet gij niet slegt over denken. Als gij niet hij om te beginnen dan moet nmen wel eels meer doen als dat wij wel graag zouden doen nu zijn wij dan tog zoo stilletjea aan de gang en als ik nue moe ben van het werken dan kan ijk rusten die hier aan de gank kan geraaken die moet op geen mens zijn ogen zien hier kunt gij doen wat gij wilt want hier zijn de lasten niet niet zoo zwaar als in Holland voor 40 hkkers of tagtig hkkers land moet men betaal- len 3½ dollaards hoofdtesk² en voor de weegen te maaken vier daagen moet men daar voor weerken voor tagtig hkkers dat zijn al de lasten die men hier hebben al wat men opdoen ijs voor ons maar ijn Holland kunt gij voor de lasten werken en somtijds nog veel te kort Nu moet ik u melden dat Piaternella met u zwager Daniël Tallier getrouwt ijs en zijn voornemen ijs om naar zijn land te koomen van dit voorjaar. Zoo het niet verhnderd dan zijn wij nog al kort bij behlven Brhm en u zegt die zijn dan nog in Milwake en als ijoe zaakken niet meer baas mog te zijn of gij gaat te veel hgerhuis past dan op dat gij tot hier kunt komen en als gij en u vrou daartoe gezin zijt maar zoolang u zaaken goet gaan moet gij maar vasthouden want hier ijs het zwaar penhrrebeit niettemin als gij wilt koomen wij zouden he wel willen dat wij malkaar nog eens mogten zien maar ijk zou u niet graag mislijden het ijs maar om u te waarschouwen eer dat gij alles kwijtgeraakt want dan ijs het te laat om naar hier te koomen maar gij moet u heigen zin doen want het zou ons spijten om u te mislijden want dat ijs geen kleiniggeit nu sceen ik uit met de pen maar niet met ons hrt Ik blijf u dienaar PVOK van Bortel Sara.

Piet groet ook Arij Masclee van ons den hrrebeider van Poesenier en wij hebben het goet naar ons zin en hier ijs nog land genoeg te koop als mogt kun koomen.
Mijn zuster Piaternella is getrouwt met Daniel Tallier en ik heb getuigen geweest den 23 Noven- ber JHVOK.

Opmerkingen

Men moet erop gedacht zijn dat de brieven 'in dialect' zijn geschreven. Omdat de Zeeuw doorgaans de 'h' niet uitspreekt wordt die letter ook nauwelijks geschreven, wel wordt de letter 'h' vaak gebruikt voor de 'a'-klank aan het begin van een woord (dis Hmerika en hrrebeider voor arbeider) maar ook wel in een woord (Brhm i.p.v. Bram).

De 'h', die ook wel als een zachte 'g'-klank wordt uitgesproken is in de brieven soms geschre- ven als een 'harde g'.

Verder moet de lezer bedacht zijn op de wijze van schrijven zoals deze in de tweede helft van de negentiende eeuw gewoond was, dus met allerlei 'alternatieve' spellingen. 'Moeilijke' woorden worden bijna altijd geschreven zoals ze klinken (dus prezenje voor presentje en spikelasie voor speculatie).

Interpunctie is door de bewerker niet aangebracht. De transcriptie is zo letterlijk mogelijk gehouden, wel zijn de onnodige hoofdletters verwijders en daar waar nodig hoofdletters aangebracht.

Voor enkele verbasterde Engelstalige uitdrukkingen is gebruik gemaakt van voetnoten om e.e.a. te verduidelijken.

¹ Team (span, koppel).

² Hoofd-tax = hoofdelijke belasting.

Nederlandse emigranten uit de provincie Utrecht 1880-1905 (2)

(vervolg van *In Den Vreemde* jrg. 1993, blz. 108)

door

M.E. van der Boom-van Haren

De serie publicaties *Nederlandse emigranten uit de provincie Utrecht* bestaat uit een transcriptie van de staten van landverhuizers van die provincie. Het aanvangsjaartal 1880 maakt de publicatie een logisch vervolg op de in 1983 door R.P. Swieringa gepubliceerde lijsten over de jaren 1835-1880 onder de titel *Dutch emigrants to the United States, South Africa, South America, and Southeast Asia*. Swieringa's lijsten betreffen echter geheel Nederland terwijl de onderhavige publicatie zich beperkt tot de provincie Utrecht. We hopen dat in de toekomst ook de bewaard gebleven staten van andere provincies kunnen worden bewerkt.

De lijsten zijn origineel per gemeente opgesteld en worden ook op die manier weergegeven. We hebben echter wel een doorlopende nummering toegepast. Een alfabetische index zal op de publicatie beschikbaar komen in de vorm van de jaarindex op *In Den Vreemde*.

Hoewel de lijsten anders zijn van druk, is de indeling van de originele gemeentelijsten steeds hetzelfde. De lijsten kennen achtereenvolgens de kolommen naam en voornamen; beroep; ouderdom (leeftijd); godsdienst(ige gezindheid); daarna volgen vier kolommen onder de noemer gegoedheid: welgesteld; mingegoed; behoeftig; of zij in de hoofdelijke omslag zijn aangeslagen, zo ja, in welke klasse; onder de noemer met de in de eerste kolom vermelde persoon zijn vertrokken worden in drie kolommen aantallen gegeven: vrouwen; kinderen; dienstboden; hierna volgen nog: vermoedelijke reden van vertrek, plaats waarheen men vertrok (bestemming); aanmerkingen of bijzonderheden.

De indeling van het transcript is als volgt: 1. Familienaam, voorna(a)m(en); 2. beroep; 3. L: leeftijd; 4. G: godsdienst (zie onderstaande lijst met afkortingen); 5. W: welstand (welgesteld, mingegoed of behoeftig); 6. HO: klasse of bedrag hoofdelijke omslag (komt alleen voor als op de originele staat iets is ingevuld); 7. R: reden van vertrek; 8. B: bestemming en evt. O: opmerkingen en bijzonderheden (hieronder is alles begrepen wat niet met de gezinssamenstelling te maken heeft); 9. Eventuele bijzonderheden over gezinssamenstelling, meereizende personen e.d. Toevoegingen en opmerkingen van de bewerkers zijn opgenomen tussen rechte haken.

Per plaats zijn de familienamen alfabetisch opgenomen. Dubbele namen zijn altijd op de eerste naam opgenomen.

Houdt rekening met het feit dat (gelijk het bevolkingsregister) er foutieve schrijfwijzen van familienamen kunnen voorkomen.

Gebruikte afkortingen:

L leeftijd

G godsdienst

(nh = Nederlands Hervormd, ref = Gereformeerd, rk = Rooms Katholiek, dg = Doopsgezind, el = Evangelisch Luthers, cref = Christelijk Gereformeerd, walref = Waals Gereformeerd, isr = Israelitisch/Joods; andere mogelijkheden worden voluit geschreven)

W welstand

HO hoofdelijke omslag, indien aangeslagen welke klasse/bedrag

R vermoedelijk reden van vertrek

B opgegeven bestemming

O opmerkingen en bijzonderheden

AMERSFOORT

0194. BANTJES, Henriëtta Jacoba, wed. Wright, zonder beroep, L: 38, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: onbekend, B: Afrika. Samen met 2 kinderen en 1 dienstbode.
0195. HASELEN, Hermanus Gerrit van, timmerman, L: 23, G: cref, W: mingegeod, HO: nee, R: verbetering van maatschappelijke positie, B: Noord-Amerika.
0196. POORT, Jacobus Bartholomeus, koopman, L: 50, G: rk, W: mingegeod, HO: aanslag f.57,85, R: verbetering van maatschappelijke positie, B: Noord-Amerika. Samen met vrouw en 3 kinderen.
0197. VERSÉLEWEL DE WITT HAMER, Boudewijn Gerrit, luitenant-kwartiermeester op non-activiteit, L: 30, G: nh, W: welgesteld, HO: f.28,-, R: verbetering van maatschappelijke positie, B: Transvaal [Zuid-Afrika], O: behoudt met het oog op eventuelen terugkeer alhier zijn domicilie. Samen met vrouw.
0198. WELLING, Gijsbertus Johannes, horlogemaker, L: 24, G: rk, W: mingegeod, HO: nee, R: verbetering van maatschappelijke positie, B: Noord-Amerika.
WRIGHT - zie Bantjes.

DE BILT

0199. MOURIK, Jan van, broodbakker, L: 33, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: familieredenen, B: Noord-Amerika, O: vertrokken met achterlating van zijne vrouw.

HAARZUILENS

0200. VERDAM, Albertus, landbouwer, L: 23, G: rk, W: mingegeod, HO: nee, R: verbetering van bestaan, B: Noord-Amerika. O: Had geen vrouw en kinderen.

MONTFOORT

0201. GELDER, Pieter de, tabakshandelaar, L: 25, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: om zich een beter bestaan te verzekeren, B: Pretoria, Transvaal, Afrika, O: is gehuwd en heeft 2 kinderen. Had alhier geen voldoende bestaan om hen op den duur te kunnen onderhouden, waarom zij bij familie zijn achtergebleven. Op zijn gedrag viel niets aan te merken, maar is minder gelukkig geweest in zijne ondernemingen.

MIJDRECHT

0202. VEEFKIND, Hendrik Nicolaas, administrateur van een landbouwonderneming, L: 51, G: walref, W: welgesteld, HO: ja, R: vooruitzicht op verbetering van burgerlijke positie, B: Spencer, USA. Samen met vrouw en 4 kinderen.

UTRECHT

0203. ALINA, Laurens Adrianus, administrateur der Deli Maatschappij, L: 37, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: in betrekking, B: Ned.-Oost Indië. Samen met vrouw.
0204. ARNES, Mathilda Truitje, beroep onbekend, L: 27, G: moravisch, W: behoeftig,

- HO: nee, R: bestemming, B: Ned.-Oost Indië. Samen met 1 zoon.
0205. AUWEN, Cornelis, arbeider, L: 35, G: nh, W: behoeftig, HO: nee, R: te weinig verdiensten, B: Ned.-Amerika.
0206. BERGSMA, Catharina Maria Anna, zonder beroep, L: 27, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: onbekend, B: Zuid-Afrika.
0207. BRUINE, Frederik Hendrik de, zonder beroep, L: 48, G: remons., W: welgesteld, HO: nee, R: onbekend, B: Ned.-Oost Indië.
0208. BURGERS, Adeline Maria, beroep onbekend, L: 22, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: bestemming, B: Transvaal [Zuid-Afrika].
0209. BURGERS, Emma, beroep onbekend, L: 20, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: bestemming, B: Transvaal [Zuid-Afrika].
0210. CLERQ, Caroline le, beroep onbekend, L: 20, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, B: bestemming, B: Ned.-Oost Indië.
0211. COSIJN, Hendrik, fabrikant, L: 43, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: in betrekking, B: Zuid-Amerika.
0212. DEELEMAN, Lodewika Albertina, zonder beroep, L: 23, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: onbekend, B: Ned.-Oost Indië.
0213. DEVENTER, Cornelis van, onderwijzer, L: 24, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: in betrekking, B: Ned.-Oost Indië.
0214. DUVERGEE, Johanna Bernarda, zonder beroep, L: 26, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: onbekend, B: Ned.-Oost Indië.
0215. GREVELINCK, Henry IJzenhoed, beroep onbekend, L: 36, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: onbekend, B: Ned.-Oost Indië.
0216. HAAN, Rijke de, timmerman, L: 25, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: in betrekking, B: Ned.-Oost Indië.
0217. HANNIJ CARSPHEL, Geertruida Adriana van, zonder beroep, L: 37, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: terugkerende naar haar echtgenoot, B: Zuid-Afrika. Samen met 2 zoons en 1 dochter.
0218. HECKE, Jozef Willem Frederik Jozef van, militair arts, L: 25, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: in betrekking, B: Ned.-Oost Indië.
0219. HENDRIKS, Hendrik, evangelist, L: 30, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: in betrekking, B: Ned.-Oost Indië.
0220. HERCKENRATH, Carel Maria, spoorwegambtenaar, L: 34, G: rk, W: welgesteld, HO: 2e klasse, R: in betrekking, B: Ned.-Oost Indië. Samen met vrouw en 1 dochter.
0221. HOFF, Henri Louis van den, kapitein O.I. Leger, L: 47, G: nh, W: mingegeod, HO: 3e klasse, R: bestemming, B: Ned.-Oost Indië. Samen met vrouw en 2 zoons.
0222. HOLLANDER, Cornelis, machinist, L: 30, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: in betrekking, B: Engeland. Samen met vrouw en 4 dochters.
0223. JOOSTEN, Anna Catharina Hendrika, zonder beroep, L: 20, G: hn, W: welgesteld, HO: nee, R: onbekend, B: Ned.-Oost Indië.
0224. JOOSTEN, Cornelia Louisa Mathilde, zonder beroep, L: 13, G: el, W: welgesteld, HO: nee, R: onbekend, B: Ned.-Oost Indië.
0225. KNOTTNERUS, Hendrik Johannes, beroep onbekend, L: 21, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: onbekend, B: Ned.-Oost Indië.
0226. KOEBOER, Pieter, schoenmaker, L: 33, G: rk, W: behoeftig, HO: 1e klasse, R: achteruitgang in zaken, B: Noord-Amerika.
0227. KRUIJNE, Pieter, beroep onbekend, L: 26, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: onbekend, B: Ned.-Oost Indië.
0228. LEUSDEN, Johannes Cornelis, militair apotheker, L: 24, G: nh, W: welgesteld,

- HO: nee, R: in betrekking, B: Ned.-Oost Indië.
0229. LEYDEN, Hugo Eduard van, militair apotheker, L: 28, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: in betrekking, B: Ned.-Oost Indië. Samen met vrouw en 1 zoon.
0230. MAUR, Maria Johanna in de, onderwijzeres, L: 27, G: nh, W: mingevoed, R: in betrekking, B: Ned.-Oost Indië.
0231. MULLER, Frederik Johannes, militair arts, L: 29, G: nh, W: welgesteld, HO: 2e klasse, R: in betrekking, B: Ned.-Oost Indië. Samen met vrouw.
0232. MUSQUETIER, Emile August, beroep onbekend, L: 27, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: onbekend, B: Ned.-Oost Indië.
0233. OUWERSLOOT, Arnoldus Lambertus, werktuigkundige, L: 25, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: in betrekking, B: Noord-Amerika.
0234. PENNINGA, Paulus, evangelist, L: 24, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: in betrekking, B: Ned.-Oost Indië.
0235. PLOOS VAN AMSTEL, Eduard Theodorus, evangelist, L: 27, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: in betrekking, B: Ned.-Oost Indië. Samen met vrouw.
0236. PONTIER, Willem, militair apotheker, L: 38, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: in betrekking, B: Ned.-Oost Indië.
0237. QUARLES DE QUARLES, Willem Alexander Frederik Karel, beroep onbekend, L: 22, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: onbekend, B: Ned.-Oost Indië.
0238. RADERSMA, Ynre, predikant, L: 45, G: nh, W: mingevoed, HO: 3e klasse, R: bestemming, B: Ned.-Oost Indië. Samen met 1 vrouw en zuster, 5 zoons en 2 dochters.
0239. RIBBIUS PELETIER, Elisa Gesina, L: 26, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: onbekend, B: Noord-Amerika.
0240. RIETVELD, Johan Hendrik, cultivateur, L: 23, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: in betrekking, B: Ned.-Oost Indië.
0241. SCHUNKE, Henri Charl, beroep onbekend, L: 32, G: nh, W: welgesteld, HO: 4e klasse, R: onbekend, B: Zuid-Afrika. Samen met vrouw en 1 zoon en 1 dochter.
0242. SIMONS, Martinus Gijsbertus Carolus, militair apotheker, L: 24, G: rk, W: welgesteld, HO: nee, R: in betrekking, B: Ned.-Oost Indië.
0243. SLOOF, Hendrikus Johannes, opzichter, L: 23, G: remonstrants, W: mingevoed, HO: nee, R: onbekend, B: Ned.-Oost Indië.
0244. STEEDEN, Charlotte Mathilda van, onderwijzeres, L: 22, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: in betrekking, B: Ned.-Oost Indië.
0245. STEENSEL VAN DER AA, Carolina Cecilia Henriëtte, beroep onbekend, L: 37, G: rk, W: mingevoed, HO: nee, R: is gehuwd, B: Ned.-Oost Indië.
0246. STRAATEN, Albertina Francina van der, wed. Vernhout, zonder beroep, L: 40, G: nh, W: welgesteld, HO: 6e klasse, R: onbekend, B: Ned.-Oost Indië. Samen met 2 zoons en 2 dochters.
VERNHOUT - zie Straaten, van der.
0247. VERSCHOOF, Felis, arbeider, L: 54, G: nh, W: behoeftig, HO: nee, R: in betrekking, B: Zuid-Amerika.
0248. VERSCHOOF, Gerrit, arbeider, L: 24, G: nh, W: behoeftig, HO: nee, R: in betrekking, B: Zuid-Amerika.
0249. WRIGHT, Clara Elisabeth, zonder beroep, L: 22, G: epis., W: welgesteld, HO: nee, R: bestemming zijnde gehuwd, B: Engeland.
0250. YPES, Salout, beroep onbekend, L: 20, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: onbekend, B: Ned.-Oost Indië.

WIJK BIJ DUURSTEBE

0251. OSKAM, Erris, landbouwer, L: 38, G: nh, W: welgesteld, HO: tot een bedrag van f. 19,60, R: hoop op meerdere inkomsten, B: Pella, Iowa, USA. Samen met vrouw en 8 kinderen.
0252. UDO, Evert, landbouwer, L: 52, G: nh, W: mingevoed, HO: tot een bedrag van f. 4,20, R: hoop op meerdere inkomsten, B: Pella, Iowa, USA. Samen met vrouw en 7 kinderen.
0253. VERMEULEN, Gerrit, landbouwer, L: 29, G: rk, W: welgesteld, HO: ja, tot een bedrag van f. 32,-, R: hoop op meerdere inkomsten, B: Ledgard, Noord-Amerika. Samen met vrouw en 5 kinderen.

1886

AMERSFOORT

0254. HASELEN, Willem van, timmerman, L: 58, G: chr. afgescheiden, W: mingevoed, HO: f. 31,33, R: verbetering van maatschappelijke positie, B: Noord-Amerika. Samen met 2 kinderen.

BAARN

0255. KELLER, Rozina Frederika, zonder beroep, L: 26, G: nh, vrouw van Schneider, Mattias.
0256. SCHNEIDER, Mattias, kelner, L: 28, G: rk, W: behoeftig, HO: nee, R: verbetering toekomst, B: Noord-Amerika. Samen met vrouw (Rozina Frederika Keller; zie ald.).

HARMELEN

DIEBELS - zie Lescure.

0257. LESCURE, Jeanne, winkelierster, L: 42, G: rk, W: behoeftig, HO: nee, R: armoede, B: onbekend. Samen met 2 kinderen; echtgenote van Hendrik Jan Antoine Diebels (welke reeds in 1884 naar Noord-Amerika is vertrokken).

OUDENRIJN

0258. RIJN, Antonius Josinus van, landbouwer, L: 37, G: rk, W: mingevoed, HO: nee, R: verbetering van bestaan, B: Noord-Amerika.

UTRECHT

0259. BEUGE, Hendrik Willem van, ambtenaar, L: 21, G: el, W: mingevoed, HO: nee, R: in betrekking, B: Zuid-Afrika.
0260. GEEST, Pieter van der, winkelier, L: 38, G: cref, W: mingevoed, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika. Samen met vrouw, 3 zoons en 2 dochters.
0261. HARKEMA, Jantje, diacones, L:36, G: nh, W: welgesteld, HO: 2e klasse, R: in betrekking, B: Chicago, Noord-Amerika.
0262. HEIJNIS, Gerbrand, kamerbehang, L: 38, G: el, W: mingevoed, HO: nee, R: in betrekking, B: Chicago, Noord-Amerika. Samen met vrouw en 3 zoons.

0263. JAGER, Simon de, veearts, L: 30, G: geen, W: welgesteld, HO: 4e klasse, R: in betrekking, B: Noord-Amerika. Samen met vrouw en 1 zoon.
0264. LASEUR, Gerrit, tuinman, L: 53, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: in betrekking, B: Californië.
0265. MAINI, Batista, schoorsteenveger, L: 25, G: rk, W: behoeftig, HO: nee, R: in betrekking, B: Amerika.
0266. MEIJER, Carl Friedrich August, handelsagent, L: 22, G: hl (el?), W: mingevoed, HO: nee, R: in betrekking, B: Noord-Amerika.
0267. STRAATEN, Jacobus Augustinus van, bouwkundige, L: 24, G: rk, W: welgesteld, HO: nee, R: in betrekking, B: Noord-Amerika.

1887

AMERSFOORT

0268. BENTHEM VAN DEN BERG, J.F. van, zonder beroep, L: 16, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: terugkeer naar zijne ouders, B: Noord-Amerika.
0269. BENTHEM VAN DEN BERG, J.J. van, zonder beroep, L: 17, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: terugkeer naar zijne ouders, B: Noord-Amerika.
0270. BENTHEM VAN DEN BERG, L.P.G. van, zonder beroep, L: 10, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: terugkeer naar zijne ouders, B: Noord-Amerika.
0271. BENTHEM VAN DEN BERG, W.M. van, zonder beroep, L: 18, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: terugkeer naar zijne ouders, B: Noord-Amerika.
0272. BURG, H.W. van den, timmerman, L: 26, G: chr. afgescheiden, W: welgesteld, HO: nee, R: verbetering van maatschappelijke positie, B: Transvaal [Zuid-Afrika].
0273. JONG, G. de, zonder beroep, L: 17, G: rk, W: mingevoed, HO: nee, R: verbetering van maatschappelijke positie, B: Noord-Amerika.
0274. ORANJE, P., timmerman, L: 24, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: verbetering van maatschappelijke positie, B: Transvaal [Zuid-Afrika].
0275. VOOREN, I. van, landmeter, L: 32, G: nh, W: welgesteld, HO: f. 28,-, R: verbetering van maatschappelijke positie, B: Transvaal [Zuid-Afrika]. Samen met vrouw en 2 kinderen.

BAARN

0276. EERNISSE, Pieter Jacobus, stoffeerder, L: 23, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: verbetering van toestand, B: Rochester in Noord-Amerika.
0277. LETTER, Klaas, wagenmaker, L: 30, G: nh, W: mingevoed, HO: 2e klasse, R: verbetering van toestand, B: Rochester in Noord-Amerika. Samen met vrouw en 3 kinderen.

UTRECHT

0278. DAMMEIJER, Frederik Willem, timmerman, L: 53, G: el, W: behoeftig, HO: nee, R: betrekking, B: Engeland. Samen met 1 kind.
0279. DUIJTS, Cornelis Ernst, zonder beroep, L: 26, G: el, W: mingevoed, HO: nee, R: onbekend, B: Brazilië.
0280. ENGELENBURG, Elisabeth, wed. J. Stephan, zonder beroep, L: 39, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika. Samen met 5 kinderen.

0281. GENTON, Emma, bonne, L: 25, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: naar haar vader, B: Noord-Amerika.
0282. JONGE, Cars Geert de, onderwijzer, L: 23, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: voor betrekking, B: Pretoria [Zuid-Afrika].
0283. LEE, Hendrik Nicolaas van der, zonder beroep, L: 18, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: onbekend, B: Engeland.
0284. OUWERKERK, Jan Hendrik van, zonder beroep, L: 36, G: rk, W: mingegeod, HO: nee, R: onbekend, B: Noord-Amerika.
0285. QUARLES DE QUARLES, Jacobus Marinus Cornelis, ingenieur, L: 27, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: voor betrekking, B: Noord-Amerika.
0286. SLUIS, Giel Cornelis van der, zonder beroep, L: 28, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika.
STEPHAN - zie Engelenburg.
0287. STRACKE, Lucretia Louisa Mathilda, onderwijzeres, L: 26, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: voor betrekking, B: Engeland.
0288. VOS, Cornelis Ludovicus de, zonder beroep, L: 19, G: dg, W: mingegeod, HO: nee, R: voor betrekking, B: Pretoria [Zuid-Afrika].
0289. WILDE, Andreas de, zonder beroep, L: 24, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: vestiging, B: Transvaal [Zuid-Afrika].
0290. WILDE, Hendrik Nicolaas de, kandidaat notaris, L: 25, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: vestiging, B: Transvaal [Zuid-Afrika].

VINKEVEEN EN WAVERVEEN

0291. KROON, Johannes Cornelis de, werkman, L: 31, G: rk, W: mingegeod, HO: nee, R: financiële toestand, B: Noord-Amerika.
0292. WIJNGAARDEN, Johannes van, schipper, L: 39, G: rk, W: mingegeod, HO: nee, R: financiële toestand, B: Noord-Amerika. Samen met vrouw en 3 kinderen.

1888

AMERSFOORT

0293. ADELAAR, H.A., kapper, L: 40, G: nh, W: welgesteld, HO: f. 12,96, R: verbetering maatschappelijke positie, B: Transvaal [Zuid-Afrika].
0294. DAM, A.G. van, kantoorbediende, L: 16, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: verbetering maatschappelijke plaats, B: Noord-Amerika.
HASELEN, van - zie Muijs.
0295. MUIJS, Wa.F., zonder beroep, L: 25, G: el, W: welgesteld, HO: nee, R: in 1888 gehuwd met H. van Haselen die reeds 't vorig jaar is vertrokken, B: Noord-Amerika.
0296. OS, A.J. van, oppasser, L: 30, G: rk, W: mingegeod, HO: nee, R: verbetering maatschappelijke positie, B: Transvaal. Samen met vrouw en 1 kind.

BAARN

0297. MULDER, P., timmerman, L: 36, G: nh, W: welgesteld, HO: 3e klasse, R: lotsverbetering, B: Grand Rapids, Michigan.
0298. COSIJNSE, P., metselaar, L: 37, G: nh, W: welgesteld, HO: 3e klasse, R: lotsver-

betering, B: Grand Rapids, Michigan.

EEMNES

0299. FRANSEN, R., schipper, L: 36, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Grand Rapids, Michigan.

MONTFOORT

0300. LASEUR, Jan Cornelis, broodbakker, L: 17, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: om zich eene betere positie te verschaffen, B: Verenigde Staten van Amerika. O: Was wel oppassend doch veel buiten betrekking. Heeft in Amerika een broeder (gehuwd) die volgens zijn schrijven aldaar een goed bestaan heeft en die hem tot vertrek heeft aangezocht.

RHENEN

0301. ANKEN, Cornelia Marie, huisvrouw van Hendrik Gerhard Dijkerman, zonder beroep, L: 35, G: rk, W: mingevoed, HO: vervalt als alhier niet aanwezig, R: lotsverbetering, B: Transvaalsche Republiek. Samen met 2 kinderen; is vertrokken naar haar echtgenoot die zich aldaar reeds vroeger had gevestigd.
~~DIJKERMAN - zie Anken.~~
- ~~0302.~~ KOCK, Dirk de, zonder beroep, L: 19, G: nh, W: mingevoed, HO: vervalt als alhier niet aanwezig, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika.
0303. KOCK, Jerphaas Jan de, zonder beroep, L: 18, G: nh, W: mingevoed, HO: vervalt als alhier niet aanwezig, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika.

RIJSENBURG

0304. MOHRMANN, Hermanus Eduard, timmerman, L: 29, G: rk, W: mingevoed, HO: nee, R: om zijn geluk te beproeven, B: Buenos Aires, Argentijnse Republiek, Zuid-Amerika.

UTRECHT

0305. GERRITSEN, Gerrit Anton, telegrafist, L: 26, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal [Zuid-Afrika].
0306. GÜLKER, Gezina, zonder beroep, L: 24, G: cref, W: mingevoed, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika.
0307. HAER, Bonifacius Hendrik van der, onderwijzer, L: 22, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: onbekend, B: Afrika. Geboren in Zuid-Afrika.
0308. HOORHEM, Constant van, bloemist, L: 25, G: rk, W: mingevoed, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika.
0309. HUISWAARD, Bernardus Johannes, kapper, L: 28, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika. Samen met vrouw en 3 kinderen.
0310. SIEBERS, Willem Johannes, zonder beroep, L: 23, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: onbekend, B: Noord-Amerika.
0311. TOOREN, Anthonie Adrianus Johan van, telegrafist, L: 27, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Pretoria [Zuid-Afrika].
0312. VEEN, Dirk, landbouwer, L: 51, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: lotsverbete-

ring, B: Noord-Amerika. Samen met vrouw en 5 kinderen.

0313. VERGEER, Willem Adriaan, meubelmaker, L: 24, G: nh, W: mingegeod, HO: 2e klasse, R: betrekking, B: Transvaal [Zuid-Afrika]. Samen met vrouw.
0314. WILLEMSSEN, Geertje, zonder beroep, L: 47, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: onbekend, B: Noord-Amerika.

1889

AMERSFOORT

0315. FRÖGER, Matthijs, zonder beroep, L: 26, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: verbetering van den maatschappelijken toestand, B: Noord-Amerika.
0316. FIJNENBERG, Jacobus Hendrikus, meubelmaker, L: 22, G: rk, W: mingegeod, HO: nee, R: verbetering van den maatschappelijken toestand, B: Buenos Aires, Argentinië.
0317. LUIJKX, Godefridus Bernardus, meubelmaker, L: 27, G: rk, W: welgesteld, HO: nee, R: verbetering van den maatschappelijken toestand, B: Buenos Aires, Argentinië.
0318. MEETEREN, Adriaan van, zonder beroep, L: 19, G: cref, W: mingegeod, HO: nee, R: verbetering van den maatschappelijke toestand, B: Buenos Aires, Argentinië.
0319. PLOEG, Lieven van der, zonder beroep, L: 24, G: nh, W: behoeftig, HO: nee, R: verbetering van den maatschappelijken toestand, B: Buenos Aires, Argentinië.

BAARN

0320. MULDER, Ferdinand Willem, winkelbediende, L: 28, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Pretoria [Zuid-Afrika].

DRIEBERGEN

0321. BONGERS, Lambert Egbertus, onderwijzer, L: 23, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: verbetering van betrekking, B: Heidelberg, Transvaal [Zuid-Afrika]. O: Een zeer solied jongmensch.

RHENEN

0322. KOCK, Jerphaas Jan de, koopman, L: 45, G: nh, W: mingegeod, HO: vervalt als alhier niet aanwezig, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika. Samen met vrouw en 7 kinderen.

UTRECHT

0323. ALTEVOGT, Abraham, veearts, L: 26, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: vestiging, B: Brazilië.
0324. BERG, Simon Hendrik van den, leraar Ambachtsschool, L: 30, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: onbekend, B: Noord-Amerika.
0325. BROEKE, Henrik van den, zonder beroep, L: 49, G: nh, W: mingegeod, HO: 4e klasse, R: betrekking, B: Transvaal [Zuid-Afrika].
0326. DEKEMA, Karel Joseph, student, L: 26, G: rk, W: welgesteld, HO: nee, R:

- onbekend, B: Transvaal [Zuid-Afrika].
0327. FELIX, Bernardus, schoenmaker, L: 46, G: rk, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika. Samen met vrouw en 5 kinderen.
0328. FRUITIER DE FALMA, Anton Elsnerus, zonder beroep, L: 32, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika.
0329. GÄDKE, Johann, kleermaker, L: 23, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika.
0330. HAARMANS, Alexander, bakker, L: 23, G: rk, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika. Samen met vrouw.
0331. HEIJDEN, Pieter Jacob Johannes van der, huisschilder, L: 41, G: nh, W: behoeftig, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika. Samen met vrouw en 2 kinderen.
0332. HOUPST, Johannes, schilder, L: 40, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Zuid-Amerika. Samen met vrouw en 4 kinderen.
0333. KLEIN STARINK, Dirk, bloemkweker, L: 29, G: nh, W: mingegeod, HO: 1e klasse, R: onbekend, B: Noord-Amerika.
0334. KOELEMAN, Pieter Adrianus, smid, L: 50, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Transvaal [Zuid-Afrika]. Samen met vrouw en 8 kinderen.
0335. LANCER, Marinus, zonder beroep, L: 21, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Zuid-Amerika. Samen met vrouw en 2 kinderen.
0336. LENZ, Lorenz, schoenmaker, L: 55, G: rk, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Zuid-Amerika.
0337. MEIJER, Adrianus Johannes, zonder beroep, L: 30, G: rk, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Zuid-Amerika.
0338. REINEKE, Hendrik Christoph, zonder beroep, L: 23, G: el, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Zuid-Amerika.
0339. STURM, Franz Wilhelm Joseph Conrad Maria, schilder, L: 37, G: rk, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Zuid-Amerika.
0340. TOL, Pieter Louis van, horlogemaker, L: 21, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Zuid-Amerika.
0341. USI, Philippus Johannes, machinist, L: 23, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: betrekking, B: Zuid-Amerika.
0342. WIELART, Cornelis Johannes, tuinman, L: 54, G: rk, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Zuid-Amerika. Samen met 1 kind.
0343. WIJNGAARD, Jacob van den, zonder beroep, L: 27, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika.

VINKEVEEN EN WAVERVEEN

0344. HOLTKAMP, Gerardus Bernardus, veenwerker, L: 22, G: rk, W: mingegeod, HO: nee, R: onbekend, B: Noord-Amerika. O: Was dienstplichtig loteling van de ligting van 1887; had 16 september 1889 onder de wapenen moeten komen maar heeft aan de oproeping niet voldaan.
0345. MEIJER, Johannes Hendricus, veenwerker, L: 38, G: rk, W: mingegeod, HO: nee, R: verbetering van bestaan, B: Noord-Amerika. Samen met vrouw en 3 kinderen.

IJSSELSTEIN

0346. BROUWER DE KONING, Arie, arbeider, L: 44, G: nh, W: behoeftig, HO: nee, R: om een beter middel van bestaan te verkrijgen, B: Republiek Argentinië, Zuid-Amerika. Samen met vrouw en 6 kinderen; van hier vertrokken den 15 juli 1889.

AMERSFOORT

- BOERWINKEL - zie Meijer.
0347. EBERT, Johan Nicolaas, ambtenaar Hollandsche IJseren Spoorwegmij., L: 23, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: geplaatst bij de spoorwegmaatschappij, B: Pretoria, Transvaal [Zuid-Afrika].
0348. HUBERS, Cornelis, ingenieur, L: 25, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: tot het bekomen eener betrekking van ingenieur, B: Pretoria, Transvaal [Zuid-Afrika].
0349. JANSEN, Michael Josephus, tabakskerver, L: 22, G: rk, W: welgesteld, HO: nee, R: verbetering maatschappelijke positie, B: Gaines Villeshool, Florida, Noord-Amerika.
0350. MEIJER, Trijntje, zonder beroep, L: 37, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: het volgen van haar echtgenoot, B: Cleveland, Noord-Amerika. Samen met 5 kinderen; echtgenoot Jan Boerwinkel.
0351. MUIJS, Willem, meubelmaker, L: 32, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: verbetering maatschappelijke positie, B: Roseland, Illinois, Noord-Amerika.
0352. PRINS, Cornelis, timmerman, L: 24, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: verbetering maatschappelijke positie, B: Pretoria, Transvaal [Zuid-Afrika].
0353. PRINS, Gerrit, timmerman, L: 22, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: verbetering maatschappelijke positie, B: Pretoria, Transvaal [Zuid-Afrika].
0354. SMITS, Henri Aldegondus Joseph, zonder beroep, L: 22, G: rk, W: welgesteld, HO: nee, R: verbetering van maatschappelijke positie, B: Gaines Villeshool, Florida, Noord-Amerika.

DRIEBERGEN

0355. BONGERS, Gerrit Jacobus, bouwkundige, L: 22, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: verbetering van betrekking, B: Boksburg, Transvaal [Zuid-Afrika]. O: Een zeer solied jongmensch.

UTRECHT

0356. BALFOORT, Dirk, landmeter, L: 32, G: nh, W: welgesteld, HO: 4e klasse, R: betrekking, B: Zuid-Afrika.
0357. BRUIJN, Arie de, ambtenaar, L: 28, G: nh, W: mingevoed, HO: 2e klasse, R: betrekking, B: Zuid-Afrika.
0358. DOEN, Emilia, winkeljuffrouw, L: 28, G: rk, W: mingevoed, HO: nee, R: onbekend, B: Noord-Amerika.
0359. FRISH, Jacoba Margaretha, wed. Schols, zonder beroep, L: 58, G: cref, W: welgesteld, HO: nee, R: onbekend, B: Noord-Amerika.
0360. HAMAKERS, Herman Henry, priester, L: 44, G: rk, W: welgesteld, HO: 4e klasse, R: in zijne betrekking, B: Noord-Amerika.
0361. JANSEN, Theodorus, metselaar, L: 46, G: rk, W: mingevoed, HO: 1e klasse, R: lotsverbetering, B: Zuid-Amerika.
0362. KLOKKE, Franciscus Hendrikus, zonder beroep, L: 28, G: el, W: welgesteld, HO: nee, R: betrekking, B: Zuid-Afrika.
0363. KOCK, Hendrik Dirk de, koopman, L: 23, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: onbekend, B: Noord-Amerika. Samen met vrouw en 1 kind.

0364. LOOKEREN, Johannes van, blikslager, L: 21, G: rk, W: behoeftig, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Zuid-Afrika.
0365. OLLAND, Frederik Hendrik, onderwijzer, L: 32, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: zijne betrekking, B: Zuid-Afrika. Samen met vrouw.
0366. OSTHUES, Heinrich, winkelbediende, L: 21, G: rk, W: mingegeod, HO: nee, R: onbekend, B: Noord-Amerika.
0367. PETERSEN, Peter, kantoorbediende, L: 19, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: betrekking, B: Zuid-Afrika.
0368. POST, Jan Arnold Frederik, timmerman, L: 33, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: betrekking, B: Zuid-Afrika.
0369. RENSENBRINK, Catharina Johanna, zonder beroep, L: 15, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: als dienstbode, B: Zuid-Afrika.
- SCHOLS - zie Frisish.
0370. STALEMAN, Johan Frederik, opzichter machinist, L: 21, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: betrekking, B: Zuid-Afrika.
0371. VERLOOP, Cornelis Willem, ingenieur, L: 46, G: nh, W: welgesteld, HO: 16e klasse, R: betrekking (Ingenieur Spoorwezen), B: Zuid-Afrika. Samen met vrouw, 2 kinderen en 2 dienstboden.
0372. VOLMER, Charles, ambtenaar spoorwegen, L: 18, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: betrekking, B: Zuid-Afrika.
0373. VOS, Joost de, sigarenfabrikant, L: 21, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: beroepsaangelegenheden, B: Noord-Amerika.
0374. WOUDEBERG, Marinus Johannes, slachter, L: 30, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika. Samen met vrouw.

1891

AMERSFOORT

0375. BURG, Petrus van den, muziekonderwijzer, L: 35, G: chr. afgescheiden, W: welgesteld, HO: nee, R: om zijn vorige betrekking aldaar weder te aanvaarden, B: Pretoria, Transvaal [Zuid-Afrika]. Samen met vrouw en 1 kind.
0376. DAM, Arend Gerrit van, zonder beroep, L: 20, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: tot verbetering zijne maatschappelijke positie, B: Chicago, Noord-Amerika. O: Is in het laatst van 1891 naar Transvaal vertrokken.
0377. KIJFTENBELT, Jan Gerhard, onderwijzer, L: 24, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: tot verbetering zijne maatschappelijke positie, B: Pretoria, Transvaal [Zuid-Afrika].
0378. PON, Gerrit, handelsreiziger, L: 25, G: chr. afgescheiden, W: mingegeod, HO: nee, R: tot verbetering zijne maatschappelijke positie, B: Chicago, Noord-Amerika.

BAARN

0379. BRULL, Edde Johannes en gezin, koopman, L: 49, G: geen, W: welgesteld, HO: 9e klasse, R: lotsverbetering, B: Californië. Samen met vrouw en 4 kinderen.
- JONG, de - zie Lafebre.
0380. LAFEBRE, Gerritje, echtgenote van D.J.J. de Jong, zonder beroep, L: 36, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: wegens vertrek van haren echtgenoot, B: Oudehoorn, Zuid-Afrika. Samen met 4 kinderen.

0381. MEURSING, Hooite Wichger, zonder beroep, L: 32, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Californië.
0382. OSSEDRIJVER, Gerritje, zonder beroep, L: 24, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Boston, Noord-Amerika.

JUTPHAAS

0383. SLUIS, Leendert Marinus van der, geen beroep, L: 24, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: om werk te zoeken, B: Grand Rapids [Noord-Amerika]. O: Had eenige hoop om aldaar in eene wagenmakerij eener spoorwegmaatschappij geplaatst te worden waar familiebetrekkingen van hem werkzaam zijn.

MAARSSSEN

0384. RIKKELMAN, Hendrik Willem, koopman, L: 30, G: nh, W: mingegeod, HO: ja, naar een kadastrale huurwaarde van f. 100,-, R: oneenigheid in het huwelijksleven gevolg van eigen losbandig gedrag, B: volgens opgave naar Noord-Amerika. Daar nog geen officieel bericht van aankomst van eenig plaats is ingekomen is de vertrokene nog als hier gedomicilieerd in de bevolkingsregisters ingeschreven gebleven.

RHENEN

0385. MEETEREN, Cornelis Antonie van, arbeider, L: 45, G: nh, W: mingegeod, HO: vervalt als hier niet aanwezig, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika.
0386. WILDEMAN, Steven, winkelier, L: 53, G: nh, W: mingegeod, HO: vervalt als hier niet aanwezig, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika. Samen met vrouw en 1 kind.

SOEST

0387. BURG, Hendrik van den, klompenmaker, L: 49, G: cref, W: mingegeod, HO: wordt niet geheven, R: hoop op meerdere verdiensten, B: Noord-Amerika. Samen met vrouw en 9 kinderen.
0388. EPSKAMP, Hendrikus, landbouwer, L: 38, G: rk, W: mingegeod, HO: wordt niet geheven, R: hoop op meerdere verdiensten, B: Noord-Amerika. Heeft zijne vrouw en kinderen achtergelaten.
0389. LODEWIJKS, Gustaaf Adolf, bloemist, L: 29, G: el, W: welgesteld, HO: wordt niet geheven, R: hoop op meerdere verdiensten, B: Zuid-Amerika. O: Ongehuwd.

UTRECHT

0390. ANDRAU, Anna Albertina Agnes, gehuwd met E.D.W. Faber, zonder beroep, L: 25, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: haar echtgenoot volgende, B: Fresno, Noord-Amerika.
0391. BREE, Johan Frederik de, bakker, L: 33, G: nh, W: mingegeod, HO: 3e klasse, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika. Samen met vrouw en 5 kinderen.
0392. COMBé, Frans, spoorwegambtenaar, L: 21, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
FABER - zie Andrau.
0393. FRANÇOIS, Elizabeth Frederica, gehuwd met J.W. v.d. Stadt, zonder beroep, L: 31, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: haar echtgenoot volgende, B: Transvaal,

- Pretoria, Zuid-Afrika. Samen met 3 kinderen.
0394. GIEBEL, Justus Frederik, smid, L: 27, G: rk, W: mingevoed, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0395. LOVERYMAN, Jacob, zonder beroep, L: 14, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: onbekend, B: Pretoria, Transvaal, Zuid-Afrika.
0396. MALSEN, Nicolaas van, zonder beroep, L: 23, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
- MANGELSDORF, van - zie Ploeg.
0397. MULLER, Abraham, student, L: 18, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: betrekking, B: Noord-Amerika.
0398. NAPEL, Johannes ten, spoorwegambtenaar, L: 21, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: betrekking, B: Zuid-Afrika.
0399. NEUJEAN, Felix Josef Hermann, schrijver S.S., L: 24, G: rk, W: mingevoed, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika.
0400. PLOEG, Wilhelmina Johanna, huisvrouw van Van Mangelsdorf, zonder beroep, L: 33, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: haar echtgenoot volgende, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0401. POOL, Gerard Jean Antoine, zonder beroep, L: 17, G: rk, W: welgesteld, HO: nee, R: betrekking, B: Congo, Zuid-Afrika.
0402. SIXMA, Klaas, spoorwegambtenaar, L: 40, G: dg, W: mingevoed, HO: 2e klasse, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika. Samen met vrouw en 3 kinderen.
- STADT, v.d. - zie François.
0403. WIJK, Johanna van, winkeljuffrouw, L: 21, G: rk, W: mingevoed, HO: nee, R: onbekend, B: New York, Noord-Amerika.

VINKEVEEN EN WAVERVEEN

0404. KUNST, Maria Catharina, dienstbode, L: 18, G: rk, W: mingevoed, HO: nee, R: verbetering van bestaan, B: Noord-Amerika.
0405. SCHOCKMAN, Johannes Hendricus, veenwerker, L: 28, G: rk, W: mingevoed, HO: nee, R: verbetering van bestaan, B: Noord-Amerika.
0406. VRIES, Jan de, landbouwer, L: 18, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: verbetering van bestaan, B: Noord-Amerika.

1892

AMERSFOORT

0407. BRINK, Aalt van der, klompenmaker, L: 28, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: verbetering van positie, B: Noord-Amerika. Samen met vrouw en 4 kinderen.
0408. DIJKERMAN, Hendrik Gerhard, chef van weg en werken der Ned.Z.A. Spoorwegmij., L: 43, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: benoeming, B: Zuid-Afrika. Samen met vrouw en 2 kinderen.
0409. GROOTVELD, Jacob, arbeider, L: 33, G: rk, W: mingevoed, HO: nee, R: verbetering positie, B: Zuid-Afrika.
0410. HOUTZAAGER, Maria, zonder beroep, L: 26, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: door huwelijk, B: Pretoria, Transvaal.

BAARN

0411. DAMMAN, Hendrik Jurrianus, stalhouder, L: 27, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika.
0412. GAASTERLAND, Hiske, dienstbode, L: 24, G: nh, W: behoeftig, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika.
0413. OMMEN, Cornelia van, dienstbode, L: 24, G: nh, W: behoeftig, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika.

HAARZUILENS

0414. KIEFT, Lubbert van der, boerenknecht, L: 35, G: ref, W: mingegeod, HO: niet aangeslagen, R: verbetering van bestaan, B: Noord-Amerika.

HARMELEN

0415. KERSBERGEN, Gerard, landbouwer, L: 35, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: tot verbetering zijner positie, B: onbekend.

UTRECHT

0416. ABOIL, Gerardus Carel, ambtenaar spoorwegen, L: 23, G: rk, W: mingegeod, HO: nee, R: betrekking, B: Zuid-Afrika.
0417. BARBILLON, Elisabeth Maria, verl. huisvrouw van G.M. de Groot, zonder beroep, L: 36, G: rk, W: mingegeod, HO: nee, R: onbekend, B: Noord-Amerika.
0418. CAMPAGNE, Steven, zonder beroep, L: 67, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: naar zijne familie, B: Noord-Amerika.
0419. DOORN, Willem Hendrikus van, timmerman, L: 29, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika.
0420. GIESEN, Johanna Wilhelmina, zonder beroep, L: 27, G: rk, W: behoeftig, HO: nee, R: onbekend, B: Noord-Amerika.
GROOT, de - zie Barbillon.
0421. HOOGENDOORN, Hendrik Bakker, banketbakkersbediende, L: 22, G: rk, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika.
0422. HOOLBOOM, Jan Lodewijk, bouwkundige, L: 26, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: betrekking, B: Zuid-Afrika.
0423. HORSTMAN, Gerhard Hendrik, zonder beroep, L: 34, G: el, W: welgesteld, HO: nee, R: betrekking, B: Zuid-Afrika.
0424. JANSSEN, Albertus Jacobus, zonder beroep, L: 19, G: rk, W: mingegeod, HO: nee, R: naar zijne familie, B: Zuid-Amerika.
0425. JOODE, Adriana Maria de, zonder beroep, L: 26, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: haar echtgenoot volgende, B: Noord-Amerika.
0426. KOCH, Christina Elisabeth, zonder beroep, L: 24, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: haar echtgenoot volgende, B: Zuid-Afrika.
0427. LAAN, Adrianus van den, werkman, L: 32, G: ref, W: behoeftig, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika. Samen met vrouw en 3 kinderen.
0428. LANGE, Anna de, zonder beroep, L: 22, G: el, W: behoeftig, HO: nee, R: onbekend, B: Noord-Amerika.
0429. MEILINK, Berend Jan, bankwerker, L: 24, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika.

0430. RUTE, Joseph Alwin Elias Adolph, winkelbediende, L: 24, G: rk, W: mingegeod, HO: nee, R: onbekend, B: Noord-Amerika.
0431. VERMEER, Wouter, smid, L: 26, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika.
0432. WOUDEBERG, Hendrik Willem Frederik, zonder beroep, L: 24, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika.
0433. WOUDEBERG, Karel Marinus Johannes, loodgieter, L: 26, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika. Samen met vrouw en 3 kinderen.

VINKEVEEN EN WAVERVEEN

0434. SCHOCKMAN, Antonie, arbeider, L: 34, G: rk, W: mingegeod, HO: nee, R: verbetering van bestaan, B: Noord-Amerika.
0435. SCHOCKMAN, Gerardus Hendricus, arbeider, L: 48, G: rk, W: mingegeod, HO: nee, R: verbetering van bestaan, B: Noord-Amerika.
0436. VRIES, Dirk de, landbouwer, L: 45, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: verbetering van bestaan, B: Noord-Amerika. Samen met vrouw en 8 kinderen.

WOUDEBERG

0437. PRINSEN, Hendrikus, boerenknecht, L: 20, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika.

1893

AMERSFOORT

0438. ADELAAR, Hendrikus Arnoldus Matthias, kapper, L: 17, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Victoria, Zuid-Afrika.
0439. HOUTZAAGER, Maria, zonder beroep, L: 27, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: terugkeer naar haar echtgenoot, B: Pretoria, Zuid-Afrika, O: deze vrouw komt ook voor op de lijst over 1892, zij is 24 febr. 1893 uit Pretoria weder te Amersfoort aangekomen en 23 aug. d.o.v. opnieuw naar Pretoria naar haren echtgenoot Cornelis Prins teruggekeerd met hunne dochter inmiddels 6 april 1893 te Amersfoort geboren. Samen met 1 kind.
0440. MUIJS, Ludovicus Johannes, meubelmaker, L: 27, G: el, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Chicago [Noord-Amerika].
0441. ORBAN, Pieter Wilhelmus, ambtenaar spoorwegmaatschappij, L: 24, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Zuid-Afrika.
PRINS - zie Houtzaager

HARMELEN

0442. MEIJER, Eugenius Johan Heinrich, zonder beroep, L: 28, G: geen, W: welgesteld, HO: nee, R: om zich als landbouwer te vestigen, B: Kellogg, Jasper County, staat Iowa, Noord-Amerika, O: door omstandigheden 14 okt. 1893 teruggekeerd met het doel niet weder te vertrekken.

LOOSDRECHT

0443. RONDE, Jacob de, arbeider, L: 31, G: cref, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Pella, Iowa, Noord-Amerika. Samen met vrouw en 5 kinderen.
0444. SCHOOREL, Nicolaas Willem, tuinbouwer, L: 27, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Vaccaville, Noord-Amerika.

OUDENRIJN

0445. WILDSCHUT, Carel Sebastianus Maria, klerk, L: 24, G: rk, W: mingegeod, HO: nee, R: aanvaarding eener spoorweg-betrekking, B: Transvaal [Zuid-Afrika].

RENSWOUDE

0446. ALTENA, Neeltje Cornelia van, zonder beroep, L: 29, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: huwelijk, B: Zuid Afrikaansche republiek.
0447. ALTENA, Willemijntje, zonder beroep, L: 32, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: huwelijk, B: Zuid Afrikaansche republiek.

RHENEN

0448. OTTEN, Rik, boerenknecht, L: 20, G: ref, W: mingegeod, HO: wordt in deze gemeente niet geheven, R: lotsverbetering, B: Pella, [Iowa], Noord-Amerika.
0449. REMMERDEN, Jannetje van, zonder beroep, L: 29, G: nh, W: mingegeod, HO: wordt in deze gemeente niet geheven, R: huwelijk met een persoon woonachtig in Castleton, B: Castleton, Noord-Amerika.

UTRECHT

0450. BAAREN, Hendricus Petrus Josephus van, zonder beroep, L: 22, G: rk, W: mingegeod, HO: nee, R: onbekend, B: Noord-Amerika.
0451. BERK, Lambertus Hendricus van, pharma student, L: 24, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: onbekend, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0452. BISDOM, Maurits Cornelis, advocaat, L: 37, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: onbekend, B: Noord-Amerika.
0453. BOGAARDS, Jacobus, smid, L: 25, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0454. BRINK, Evert Johannes van den, smid, L: 21, G: rk, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Zuid-Afrika.
0455. BUREN, Adrianus van, bakkersknecht, L: 24, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: New York, Noord-Amerika.
0456. BUWALDA, Arjen Jans, banketbakker, L: 38, G: nh, W: welgesteld, HO: ja, 6e klasse, R: vestiging, B: Pretoria, Transvaal, Zuid-Afrika. Samen met vrouw en 6 kinderen.
0457. CAP, Karel Hendrik van de, zonder beroep, L: 34, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: terugkeer, B: Noord-Amerika.
0458. CRUSE, Pieter Joseph, theol. student, L: 33, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: vestiging, B: Kaap de Goede Hoop, Zuid-Afrika.
0459. DEINSE, Hendrik Cornelis Marinus, spoorambt, L: 20, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.

0460. DIGGELEN, Willem Anton Jacob van, zonder beroep, L: 27, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: betrekking, B: Johannesburg, Transvaal, Zuid-Afrika.
0461. DIRKSE, Jacobus Jannes, smid, L: 30, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Zuid-Afrika.
DIRKSEN - zie Marn, van
0462. DORSTEN, Gerharda Christina, zonder beroep, L: 26, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: onbekend, B: New York, Noord-Amerika.
0463. DIJKEMA, Maria, zonder beroep, L: 28, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: onbekend, B: Chicago, Noord-Amerika.
0464. FELIX, Adrianus, bakker, L: 23, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Paterson, Noord-Amerika.
0465. FOKS, Jansje, zonder beroep, L: 27, G: nh, W: behoeftig, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika. Samen met 1 kind.
0466. FRANX, Hermanus Theodorus Laurencius, bankwerker, L: 25, G: rk, W: mingegeod, HO: nee, R: betrekking, B: Zuid-Afrika.
0467. GELDERMAN, Gerrit Jacob, zonder beroep, L: 29, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0468. GERRITSEN, Hendrik Jan, kapper, L: 32, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: onbekend, B: vreemdenlegioen, Algiers, Zuid-Afrika.
0469. GERRITSEN, Marinus Johannes, bakker, L: 27, G: rk, W: mingegeod, HO: nee, R: onbekend, B: Noord-Amerika.
0470. GERSEN, Petronella, zonder beroep, L: 20, G: rk, W: mingegeod, HO: nee, R: onbekend, B: New York, Noord-Amerika.
0471. GOOR, Cornelis van, spoorambt, L: 25, G: rem, W: mingegeod, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0472. GROENEMEIJER, Abraham, zonder beroep, L: 52, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: terugkeer, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0473. GROENEVELD, Nicolaas Dirk, kantoorbediende, L: 20, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: betrekking, B: Johannesburg, Transvaal, Zuid-Afrika.
0474. HEIJSTER, Hendrik Louis, spoorambt, L: 22, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0475. HOOP, Catrine de, zonder beroep, L: 18, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: onbekend, B: New York, Noord-Amerika.
0476. JANSEN, Cornelis Johannes, letterzetter, L: 22, G: rk, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0477. JOCHEMS, Karel Johan Nicolaas, winkelier, L: 27, G: nh, W: mingegeod, HO: ja, 2e klasse, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika.
0478. KAMERMAN, Adrianus Cornelis, spoorambt, L: 16, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0479. KNUTZEN, Detlef Jan, spoorambt, L: 30, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika. Samen met vrouw en 1 kind.
0480. MALSEN, Anna Geertruida van, zonder beroep, L: 20, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: onbekend, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0481. MARLE, Wilhelmus van, ijzerdraaijer, L: 35, G: rk, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Zuid-Afrika.
0482. MARN, Elisabeth, zonder beroep, L: 32, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: haar man volgende, B: Transvaal, Zuid-Afrika, O: h/v Dirksen. Samen met 1 kind.
0483. POEL, Jan Carel van der, opzichter mach. spoor, L: 32, G: nh, W: welgesteld, HO: ja, 3e klasse, R: betrekking, B: Johannesburg, Transvaal, Zuid-Afrika.
0484. REIJSEN, Hermanus Adrianus van, koperslager, L: 30, G: rk, W: welgesteld, HO:

- nee, R: onbekend, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0485. ROODHUIZEN, Cornelia Roberta, onderwijzeres, L: 26, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0486. ROMONDT, Wilhelmus Gijsbertus Fransiscus van, opzichter, L: 37, G: rk, W: mingegeod, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika. Samen met vrouw en 2 kinderen.
0487. ROSSUM, Cornelis Adrianus van, spoorambt, L: 34, G: nh, W: mingegeod, HO: ja, 2e klasse, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0488. SCHUBERT, Marinus Frederik Willem, bloemist, L: 41, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: vestiging, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0489. SEVENSTER, Jan, adsp. veearts, L: 26, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: onbekend, B: Noord-Amerika.
0490. VERHOEFF, Albertus, bakkersknecht, L: 24, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika.
0491. WABEKE, Boudewijn, spoorambt, L: 40, G: nh, W: welgesteld, HO: ja, 3e klasse, R: betrekking, B: Pretoria, Transvaal, Zuid-Afrika. Samen met echtgenote.
0492. WAGENVOORD, Ieppe Frederik, boekbinder, L: 40, G: nh, W: mingegeod, HO: ja, 1e klasse, R: lotsverbetering, B: Michigan, Noord-Amerika. Samen met vrouw en 5 kinderen.
0493. WOLFF, Louis Güstaaf, student, L: 28, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: onbekend, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0494. WIJNBBERGEN, Gerard, spoorambt, L: 35, G: nh, W: mingegeod, HO: ja, 4e klasse, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika. Samen met echtgenote.
0495. ZEE, Louisa Francisca van, zonder beroep, L: 22, G: rk, W: mingegeod, HO: nee, R: met haar toekomstige echtgenoot, B: Paterson, Noord-Amerika.
0496. ZIIP, Francis Eduard, spoorambt, L: 23, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: betrekking, Transvaal, Zuid-Afrika.

VINKEVEEN EN WAVERVEEN

0497. HILLEGONDS, Pieter, boerenknecht, L: 41, G: nh, W: mingegeod, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika.
0498. KUNST, Johann Wilhelm, veenman, L: 47, G: rk, W: mingegeod, HO: ja, 2e klasse ad. f. 3,-, R: lotsverbetering, wegens achteruitgang van zaken, B: Noord-Amerika. Samen met vrouw en 3 kinderen en zuster van de vrouw.

VREESWIJK

0499. MEIDAM, Martinus, schipper, L: 26, G: nh, W: behoeftig, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika. Samen met vrouw en 1 kind.

1894

AMERSFOORT

0500. LINDENHOVIUS, Frederik Johannes, zonder beroep, L: 27, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: benoemd tot ambtenaar bij de Z.A. Spoorwegmaatschappij, B: Zuid-Afrikaansche republiek.
ORBAN - zie Volp
0501. VOLP, Johanna Adriana, zonder beroep, L: 25, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R:

het volgen van haar echtgenoot P.W. Orban ambtenaar Z.A. Spoorwegmaatschappij,
B: Zuid Afrikaansche republiek.

1895

AMERSFOORT

ADELAAR - zie Diderichs

0502. DIDERICHS, Adriana, zonder beroep, L: 39, G: rk, W: mingegeod, HO: ja, R: naar haar echtgenoot, B: Pretoria, Transvaal, Zuid-Afrika, O: echtgenote van H.A. Adelaar. Samen met 6 kinderen.
0503. ENGELLEN, Evertje van, zonder beroep, L: 32, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: naar haar echtgenoot, B: Middelburg, Transvaal, Zuid-Afrika, O: echtgenote van Willem Mulder. Samen met 1 kind.
0504. KUFFERMANN, Nathaniël Fraizoth Karl, brouwer, L: 35, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0505. LIJSTER, Jacob Klazinus de, ambtenaar spoorwegmij, L: 26, G: nh, W: mingegeod, HO: ja, R: lotsverbetering, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0506. MULDER, Hendrik Willem, ambtenaar spoorwegmij, L: 30, G: nh, W: mingegeod, HO: ja, R: lotsverbetering, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
- MULDER - zie Engelen, van
0507. MULLER, Jan Frederick, ambtenaar spoorwegmij, L: 22, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0508. RIJST, François Felix van der, ambtenaar spoorwegmij, L: 37, G: nh, W: mingegeod, HO: ja, R: lotsverbetering, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0509. SCHAAP, Isodore Léonard, koopman, L: 33, G: isr, W: welgesteld, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Pretoria, Transvaal, Zuid-Afrika.
0510. VERHOEF, Reinier, ambtenaar spoorwegmij, L: 21, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Transvaal, Zuid-Afrika.

RHENEN

0511. KIEFT, Reijer van der, godsdienstonderwijzer, L: 34, G: nh, W: welgesteld, HO: bestaat in deze gemeente niet, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika. Samen met vrouw en 7 kinderen.

UTRECHT

0512. AARSSE, Louis Arthur, spoorwegambtenaar, L: 22, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0513. BAAREN, Franciscus Johannes van, mandenmaker, L: 34, G: nh, W: behoeftig, HO: nee, R: lotsverbetering, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0514. BEEK, Jan Carel Antoon ter, wijnhandelaar, L: 23, G: rk, W: welgesteld, HO: nee, R: onbekend, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0515. BERG, Hendrikus van den, spoorwegambtenaar, L: 21, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0516. BIA, Hendrikus Johannes, machinist, L: 21, G: nh, W: mingegeod, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0517. BLAAUW, Adriaan, spoorwegambtenaar, L: 25, G: dg, W: welgesteld, HO: nee,

- R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0518. BRAAKE, Jan Hendrikus ter, spoorwegambtenaar, L: 21, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0519. BREEDVELD, Johannes Petrus Jacobus Henri, spoorwegambtenaar, L: 20, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0520. BREEDVELD, Johannes Petrus Jacobus Willem, spoorwegambtenaar, L: 21, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0521. BROEKE, Jan Alexander Marinus ter, spoorwegambtenaar, L: 23, G: el, W: mingevoed, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0522. BROEKHOFF, Roelof, spoorwegambtenaar, L: 30, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0523. BRUIN, Willem de, smid, L: 25, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0524. COERMAN, Gerard, spoorwegambtenaar, 23, G: mh, W: welgesteld, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0525. DAAMS, Martinus Wilhelmus, conducteur, L: 24, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0526. DANIELS, Johannes Adrianus Theodorus, spoorwegambtenaar, L: 22, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0527. DAS, Abraham, koopman, L: 44, G: nh, W: welgesteld, HO: ja, 3e klasse, R: lotsverbetering, B: Noord-Amerika. Samen met vrouw en 5 kinderen.
0528. DINGLER, Cornelius, spoorwegambtenaar, L: 22, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0529. DUIST, Hendrik van, smid, L: 27, G: rk, W: mingevoed, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0530. EELDE, Frans Alexander van, zonder beroep, L: 30, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: onbekend, B: Noord-Amerika.
0531. FRANSKEN, Cornelis Johannes, med. docter, L: 31, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: vestiging, B: Pretoria, Transvaal, Zuid-Afrika.
0532. GEN, Johanna, Josina van der, zonder beroep, L: 22, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: haar man volgende, B: Johannesburg, Transvaal, Zuid-Afrika.
0533. GOUDA, Jan, spoorwegambtenaar, L: 21, G: ork, W: behoeftig, HO: nee, R: betrekking, B: Pretoria, Transvaal, Zuid-Afrika.
0534. HAM, Hendrik Gijsbert Willem, spoorwegambtenaar, L: 22, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0535. HENDRIKS, Daniel Theophilis, spoorwegambtenaar, L: 22, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0536. HOLL, Henricus Reinhardus Glasius de, scheikundige, L: 27, G: dg, W: welgesteld, HO: nee, R: vestiging, B: Louisville, Noord-Amerika.
0537. KRAUWEL, Adrianus, spoorwegambtenaar, L: 30, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0538. KRILL, Ernst, zonder beroep, L: 24, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: handelszaken, B: Chicago, Noord-Amerika.
- KRUISELBERGEN, van - zie Pernet
0539. LAMAIRE, Eduard Mathias Gerardus, spoorwegambtenaar, L: 25, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0540. LETTINCK, Simon, spoorwegambtenaar, L: 22, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0541. LINGMONT, Elisabeth, zonder beroep, L: 24, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: haar man volgende, B: Transvaal, Zuid-Afrika.

0542. LOOTEN, Corneille, spoorwegambtenaar, L: 33, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika. Samen met vrouw en 2 kinderen.
0543. MANTEL, Jan, zonder beroep, L: 18, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: betrekking, B: Pretoria, Transvaal, Zuid-Afrika.
0544. NAK, Jacoba Berendina, zonder beroep, L: 23, G: rk, W: mingevoed, HO: nee, R: haar man volgende, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0545. NOLST TRENITÉ, Gerard, student, L: 24, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: onbekend, B: Noord-Amerika.
0546. NOORDERDORP, Jacobus Simon, spoorwegambtenaar, L: 24, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0547. OGTEROP, Cornelis, spoorwegambtenaar, L: 22, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: betrekking, B: Pretoria, Transvaal, Zuid-Afrika.
0548. PERNET, Anna Maria Mathilda, zonder beroep, L: 31, G: rk, W: mingevoed, HO: nee, R: haar man volgende, B: Transvaal, Zuid-Afrika, O: huisvrouw van T.F. van Kruiselbergen. Samen met 2 kinderen.
0549. REEDERS, Albertus Jacobus, spoorwegambtenaar, L: 22, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0550. RINK, Cornelis, spoorwegambtenaar, L: 24, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: betrekking, B: Pretoria, Transvaal, Zuid-Afrika.
0551. RUIJTER, Johannes Albertus de, spoorwegambtenaar, L: 25, G: nh, W: welgesteld, HO: ja, 1e klasse, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0552. SCHEVIKHOVEN, Jacobus Cornelis van, spoorwegambtenaar, L: 27, G: rk, W: mingevoed, HO: ja, 1e klasse, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika. Samen met vrouw en 2 kinderen.
0553. SLINGELAND, Johanna Maria Adolphina, zonder beroep, L: 30, G: rk, W: welgesteld, HO: ja, 1e klasse, R: haar man volgende, B: Transvaal, Zuid-Afrika, O: huisvrouw van L.H. Vierdag. Samen met 4 kinderen.
0554. SLUIS, Abraham van der, spoorwegambtenaar, L: 23, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: betrekking, B: Pretoria, Transvaal, Zuid-Afrika.
0555. STAAL, Arnoldus, remmer, L: 27, G: rk, W: mingevoed, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0556. STEENBERGEN, Herman Anne Cornelis van, spoorwegambtenaar, L: 23, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0557. TWAALFHOVEN, Cornelis Franciscus, spoorwegambtenaar, L: 23, G: rk, W: welgesteld, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
- VIERDAG - zie Slingeland.
- VOS, de - zie Zolf
0558. WAKEREN, Petrus Adrianus Antonius van, spoorwegambtenaar, L: 22, G: rk, W: mingevoed, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0559. WEELDEREN, Anton Wilhelm Hendrik van, spoorwegambtenaar, L: 20, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0560. WESTERBAAN, Rein Jans, spoorwegambtenaar, L: 22, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0561. WESTERINGH, Hendrikus Gijsbertus van de, spoorwegambtenaar, L: 23, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0562. WIEDEMAN, Jacob, student, L: 31, G: nh, W: welgesteld, HO: nee, R: onbekend, B: Transvaal, Zuid-Afrika.
0563. WYTHOFF, Willem Frederik, spoorwegambtenaar, L: 22, G: nh, W: mingevoed, HO: nee, R: betrekking, B: Transvaal, Pretoria, Zuid-Afrika.
0564. ZOLF, Jannetje, zonder beroep, L: 30, G: rk, W: mingevoed, HO: nee, R: haar

man volgende, B: Transvaal, Zuid-Afrika, O: huisvrouw van Joh. L. de Vos. Samen met 4 kinderen.

- slot volgt -

VOOR U GELEZEN

Uit: *Genealogie Schouwenaar, blz. 42*

Zeeuwse emigranten naar de Verenigde Staten van Noord-Amerika (USA) over de periode 1830-1880 (gegevens van het Calvin College te Grand Rapids, Michigan).

Naam:	Izaak	Adriaan	Catharina
Geboortedatum:	16 aug. 1828	2 maart 1830	25 jan. 1824
Geboorteplaats:	Kapelle	Kapelle	Oudelande
Emigratiejaar:	1868	1874	1855
Bestemming:	U.S.A.	U.S.A., Charlton, Iowa	U.S.A., Grand Haven, Michigan
Reden van vertrek:	Verbetering van bestaan	Verbetering van bestaan	Verbetering van bestaan
Leeftijd:	39 jaar	44 jaar	31 jaar
Samenstelling ge- zin:	Gehuwd en vier kinderen	Gehuwd en twee kinderen	Ongehuwd
Beroep:	Arbeider	Arbeider	Arbeidster
Godsdienst:	Ned. Hervormd	Ned. Hervormd	Ned. Hervormd
Sociale omstandig- heden:	Mingevoed, wel belastingplichtig	Mingevoed, niet belastingplichtig	Behoeftig, wel belastingplichtig.

Naam:	Jacobus	Jan	Cornelis
Geboortedatum:	20 april 1818	1810	1789
Geboorteplaats:	Kruiningen	Kapelle	Kruiningen
Emigratiejaar:	1847	1846	1847
Bestemming:	U.S.A.	U.S.A., Albany, New York	U.S.A.
Reden van vertrek:	Verbetering van bestaan	Verbetering van bestaan	Verbetering van bestaan
Leeftijd:	28 jaar	36 jaar	57 jaar
Samenstelling ge- zin:	Gehuwd en drie kinderen	Gehuwd en twee kinderen	Gehuwd en drie kinderen
Beroep:	Arbeider	Arbeider	Landbouwer
Godsdienst:	Ned. Hervormd	Ned. Hervormd	Ned. Hervormd
Sociale omstandig- heden:	Behoeftig, niet belastingplichtig.	Mingevoed, wel belastingplichtig	Welgesteld, wel belastingplichtig

Verslag van een ooggetuige

Een interview met Martin Koopal die in 1923 met zijn ouders, broers en zuster naar de Verenigde Staten emigreerde

vertaald en bewerkt door J.H. van der Boom

Inleiding

Het interview werd afgenomen op 1 maart 1989 te Platte, South Dakota door Lawrence H. Cool, voorzitter van de Charles Mix County Genealogy Society (Heritage Club of Platte) en vertaald en bewerkt naar een bandopname door J.H. van der Boom, lid en Europees contactpersoon van voornoemde vereniging.

De invalshoek was met name het verblijf van de uit Friesland afkomstige familie Koopal op het beruchte Ellis Island, waar de *tussendek*, *steerage* of derde klasse passagiers medisch en administratief werden getest alvorens zij werden toegelaten tot de Verenigde Staten.

Interview

Ik zal beginnen met mijn geboorteplaats, dat was een kleine plaats in Friesland genaamd Vrouwenparochie. We hadden onze verkopeningen gehad, hadden onze spullen verkocht en onze schulden voldaan. We hadden niet veel geld over. Vader ging naar Amsterdam en haalde de tickets, daarna duurde het niet lang voor we naar Rotterdam gingen waar we een nacht in een hotel verbleven. De volgende morgen werden we aan boord gebracht van een stoomschip genaamd de *Nieuw Amsterdam* waarmee we de oceaan overstaken.

Ik denk dat de tocht meer dan een week duurde, misschien wel tien dagen. Op een goede dag werden we wakker en ja hoor, daar waren we, in de haven van New York, en druk dat het er was...

Enkele van de passagiers verlieten het schip maar niemand zei iets tegen ons. Later kwamen we erachter dat we derde klas reisden en dat we nog langs de douane moesten wat betekende dat we naar Ellis Island gingen en daar onze beurt moesten afwachten maar omdat het daar vol was bleven we nog minstens twee dagen op het schip. Al die tijd werden we ondergebracht in een opslagloods en 's avonds mochten we terug naar het schip en onze bedden daar.

Eindelijk werden we op een kleine veerboot gezet en voeren we dwars de haven door naar een plaats die ze Ellis Island noemden. Ik had er wel over gehoord maar natuurlijk was het de eerste keer dat we het zagen. Men opende een paar grote, ijzeren deuren met kettingen erop en we werden naar binnen gestuurd.

Het duurde niet lang voordat we in een rij werden gezet voor een stuk of vijf dokters. We waren allen poedelnaakt want men had ons verteld dat we onze kleren uit moesten doen. De dokters onderzochten ons van top tot teen en gebaarden ons daarna om verder te lopen. Ik moet eerst nog even terug in het verhaal want ik vergat te vertellen dat de mannen en vrouwen, direct na binnenkomst, van elkaar werden gescheiden. We werden dus gescheiden van mijn moeder en zusje, dat ongeveer drie jaar oud was, en we hebben hen niet meer gezien tot het moment dat we mochten vertrekken. Ons gezin bestond uit vader, moeder, drie jongens en een meisje. Ik was de oudste van de kinderen en mijn zusje Marie de jongste.

Het duurde niet lang voordat we de ruimte met de dokters moesten verlaten en we op een binnenplaats kwamen met allemaal grote gebouwen er omheen. Je kon die binnenplaats niet verlaten en voor alle deuren van die gebouwen zaten balken. We liepen en keken wat rond maar konden niemand vinden die Nederlands sprak. Er waren mensen van allerlei nationaliteiten, oude mensen, jonge mensen, families en vrijgezellen en wij...

Plotseling klonk er klokgelui en stroomde de hele menigte naar een stel deuren die werden geopend en ging naar binnen. Wij gingen ook naar binnen en kwamen terecht in een grote ruimte waar tafels stonden waaraan we konden eten. Het eten was goed, ik herinner me dat nog goed, de kwaliteit van het eten was het enige goede aan Ellis Island, het was ook eten wat we nog nooit eerder hadden gehad. Dat was onze eerste lunch daar en 's avonds had je min of meer hetzelfde ritueel. 's Avonds, enige tijd nadat het donker was geworden, verzamelden de mensen zich voor een ander stel deuren die al snel werden geopend. Erachter lag de slaapzaal. Het was een lange hal en tegen de muren lagen dekens op stapels. Iedereen greep zo snel hij kon een deken. Wij aapten de mensen maar weer na en grepen ook een deken, ons verwonderend waarom de mensen allemaal zo'n haast hadden. Dat hadden we al snel in de gaten toen we in een ruimte belandden waar we moesten slapen in stapelbedden die heel dicht op elkaar stonden. Tegen de tijd dat wij daar aan waren gekomen waren er geen bedden meer vrij! Dus rolden we ons maar in onze dekens en probeerden te slapen. De volgende morgen werden we weer 'los gelaten' op de binnenplaats en begon de hele procedure opnieuw.

Er waren groepjes mensen die met de eerder genoemde kettingen, die aan de deuren hingen, rammelden en probeerden naar buiten te komen. Sommigen baden, anderen huilden en schreeuwden, velen hadden een angstige blik in hun ogen. Niemand wist wat hen te wachten stond.

Eens per dag kwam er een neger, een hele grote zwarte kerel, die een lijst bij zich had. Hij riep de namen af van de personen die op zijn lijst stonden en mochten vertrekken. Hij had een moeilijke taak omdat hij moest proberen om de op de lijst voorkomende, vreemde en buitenlandse namen goed uit te spreken. Die namen waren hem natuurlijk volkomen vreemd en vaak moeilijk uit te spreken en vaak kwam hij niet eens in de buurt van de juiste uitspraak. Elke dag was er wel een klein groepje mensen van zo'n man of vijftien dat mocht vertrekken. Tsjonge, elke dag wachtten wij met spanning of onze naam soms op de lijst stond. We wachtten en wachtten en werden ook angstig. Achteraf beschouwd konden we wel om lachen. Tussen de tralies door en door de ramen konden we het Vrijheidsbeeld zien, dat ongeveer 800 meter verderop, op een ander eilandje stond. Ik ben de tekst van het vers, dat op de sokkel staat, vergeten maar er komt iets in voor als 'bring me your down trodden' (breng mij uw vertrapten) en dat die welkom zouden zijn.

Op een goede morgen kwam die grote neger en riep hij eindelijk, eindelijk ook onze naam. We kwamen terecht in een groep die bestond uit nog ongeveer tien andere mensen en werden door de poort geleid. Daar stonden mijn moeder en zuster al op ons te wachten. Dat was zo'n beetje de grootste verrassing die we ooit hadden gehad. Ze waren al die tijd van ons gescheiden geweest, drie weken maar liefst, want zolang verbleven we daar. Het was geen gemakkelijk verblijf geweest, het leven was er ruig. Er waren mensen van allerlei nationaliteiten die vaak niet gemakkelijk voor elkaar waren. Je ging een ander als het even kon uit de weg, dat kan ik je wel verzekeren.

Er werd een briefje op de revers van vaders jas gespeld en er kwam een kerel naar ons toe door wie we een heel eind weggebracht werden. Eindelijk waren we ergens 'buiten' en stonden we naast een trein. We werden in die trein geduwd en voordat we er erg in hadden waren we al vertrokken. Natuurlijk hadden we geen idee van de grootte van de Verenigde Staten, ook niet in welke richting we reden of die we geacht werden te gaan. We hadden absoluut geen idee wat er

nu eigenlijk allemaal gebeurde en waar we heen gingen. Voor het grootste deel van de komende nacht zaten we in die trein en ik denk dat het de volgende dag was dat we Chicago bereikten. We mochten de trein uit en hingen een halve dag wat rond in Chicago. Uiteindelijk werden we op een andere trein gezet waarmee we naar Sioux City in de staat Iowa reisden. Tegen die tijd begonnen we ons wel af te vragen hoe lang we nu eigenlijk moesten rijden voor we onze bestemming hadden bereikt! We hadden dagenlang in twee treinen gezeten en waren nog steeds niet aan het eind van de reis. Goede hemel, eindelijk waren we in Sioux City waar we echter weer moesten overstappen op een andere trein die ons naar Yankton, South Dakota, zou brengen. Als ik me niet vergis hebben we ook in Yankton nog een keer van trein gewisseld, daar ben ik echter niet zeker van. Na Yankton stopte de trein bij elke halte en kregen we het idee dat we dichterbij onze eindbestemming kwamen. Niet lang na de stop te Yankton stapte er een jonge man in de trein. We kenden hem natuurlijk niet maar hij hoorde ons Nederlands praten en kwam bij ons zitten en tot onze grote verrassing sprak hij ook Nederlands. We rolden bijna van onze stoelen van verbazing. Mijn moeder was zo opgetogen dat ze weer iemand Nederlands hoorde praten dat ze de man wel had kunnen zoenen. Het was een jonge knaap die ons vertelde dat hij in Yankton op school zat en op weg was naar huis om daar het weekend door te brengen. We stopten bij de volgende halte en hij was ineens verdwenen. Ik weet niet waar hij heen geweest is maar plotseling was hij terug met een halve 'gallon' koffie en een papieren zak vol donuts die hij begon uit te delen. Wij waren in de wolken. Eindelijk vertelde hij ons wie hij was en zei: 'Mijn naam is Govert van der Boom en ik woon in Platte'. Hij ging nota bene naar dezelfde plaats als wij, goeie grutten wat waren wij opgelucht. Ik ben nimmer vergeten wat Govert van der Boom, of Buster zoals we hem later noemden, die dag voor ons deed. Hij was een jonge kerel die in Yankton op 'College' zat en ik ben er zeker van dat hij niet veel geld bezat en toch kocht hij van dat beetje geld koffie en donuts voor ons. Het deed ons iets en we hebben hem ervoor beloond want zo lang hij leefde had hij ons als klant van zijn verzekeringsfirma. Dus Buster heeft die koffie en donuts letterlijk en figuurlijk dubbel en dwars terugverdiend.

Uiteindelijk kwamen we aan in Platte waar onze familieleden op het station op ons stonden te wachten. Dat ogenblik is moeilijk te beschrijven, eindelijk zagen we hen weer na zo veel jaren. Daar stonden ze, met een auto, dus zaten we ook nog voor het eerst van ons leven in een automobiel want dat hadden we in Nederland nog nooit meegemaakt. Die eerste winter logeerden we bij de Iedema's en dat was onze start in de Verenigde Staten.

Nog enige vragen

Toen jullie van de trein stapten waren er familieleden, waren die dan eerder vertrokken? Kwamen die uit hetzelfde gebied als jullie? En wat kun je vertellen over de tickets voor de boot en de trein?

Zoals ik al zei hadden we in Nederland een verkoping gehad en nadat we onze schulden hadden voldaan was er zo goed als geen geld meer over. Onze oom Sy [Sijbrand Koopal] woonde al in Platte. Hij was ongeveer tien of elf jaar eerder geëmigreerd en hij zond ons het geld voor de tickets.

Kochten jullie de tickets in Nederland, en wanneer vond dit alles plaats?

Ja, de tickets waren in Nederland gekocht [Amsterdam, zie eerder] en wij vertrokken in de herfst van 1923. Mijn broers en zusters bleven die winter bij de Iedema's. Ik logeerde aan de overkant van de weg bij de familie De Haan.

Herinner je je nog veel van je leven in Holland?

Jazeker, ik was al dertien jaar oud toen we hier kwamen. Ik had de lagere school al afgemaakt. In Nederland doorliepen we zes klassen en onze schooljaren waren langer dan hier want wij hadden maar drie weken vakantie. Wij hadden zes klassen tegen acht hier maar het komt op hetzelfde neer. Het vormde een basiseducatie en je ging met zes jaar naar school en verliet deze als je ongeveer twaalf jaar oud was.

Ik werkte enige tijd voor een smid. Deze smid had nog steeds van die blaasbalgen in zijn werkplaats en je moest die continu gaande houden om het vuur op temperatuur te houden.

Hoe was het leven daar? Wat deed je vader en hoe waren de levensomstandigheden?

De economische omstandigheden waren slecht, mijn vader was een kleine boer. Hij had een beetje land buiten het dorp wat hij bewerkte, met de hand. Dat was in Vrouwenparochie [Friesland]. De meeste mensen woonden daar in kleine dorpen. Leeuwarden was de dichtstbij zijnde grotere plaats en het was de hoofdstad van de provincie Friesland. We gingen er een maal per jaar naar toe om wat dingen te verkopen en om kleren te kopen, dat soort dingen.

Men hoefde in Nederland niet veel te reizen?

Nee en als ze moesten reizen verplaatste iedereen zich per fiets of paard en wagen. Ik had ook een eigen fiets maar veel reizen deed ik niet.

Hoe was het familieleven?

Het familieleven was wel zo ongeveer hetzelfde als hier, mijn vader was maar een gewone arbeider en in het dorp woonden veel mensen van dezelfde stand. We hebben het voorrecht genoten om er nog een keer naar terug te gaan, vijftig jaar nadat we waren vertrokken. Alles was wel erg sterk veranderd. De mensen hebben het nu gelukkig een stuk beter, de meesten in ieder geval. Er was zo goed als niemand in de familie die een auto bezat. Heel soms zagen we eens iemand die op een motorfiets reed maar de meesten van ons verplaatsten ons per fiets.

Lieten jullie familieleden achter? Het was heel wat en zal wel voor veel opschudding hebben gezorgd, mensen die zomaar hun land verlieten om naar een totaal onbekende plaats in Amerika te gaan.

Nou en of. Wij kinderen hadden het echter niet zo moeilijk. Kinderen passen zich snel aan veranderende omstandigheden aan. Neem Ellis Island, we waren er nog geen twee dagen toen we alle 'kneepjes van het vak' al kenden. Ik herinner me nog een interessant voorval. 's Morgens kregen we gewoonlijk een gekookt ei en dat ei lag op het bord. Ik had al snel in de gaten dat er jongens waren die snel de eetzaal in renden en gauw twee of drie eieren in hun zakken stopten. Even later deed ik hetzelfde! Ik moest er echter de prijs voor betalen want het waren gewoonlijk zacht gekookte eieren en ze gingen stuk in mijn zak. Met andere dingen gebeurde hetzelfde, zoals ik al zei moesten we bij het naar bed gaan zelf dekens pakken en zorgen dat je een bed had om in te slapen. De eerste dag hadden we geen bed maar laat me je vertellen dat dat daarna niet meer gebeurd is. De volgende avond stonden we er klaar voor.

Hoe was de overtocht op de boot?

De overtocht was niets bijzonders, geen storm. Wel waren we zeeziek. Ik herinner me goed dat we veel moesten overgeven maar ja, dat is normaal. Het schip was één van de grootste van de maatschappij. Ze gebruiken het nog steeds, maar alleen voor cruises nu. Op de overtocht waren er veel passagiers aan boord en het schip vervoerde ook veel vracht.

Er waren verschillende klassen aan boord. De derde klas passagiers zaten helemaal voorin en helemaal achterin de boot en op die plekken voel je de bewegingen van het schip het beste. De andere klassen waren in het midden gesitueerd, waar je de schommelingen en het op-en-neer

gaan wat minder voelde. Het kostte natuurlijk wel veel meer geld maar daar kreeg je dan ook een betere service voor, vertelden ze ons. Toen we in Amerika aankwamen konden de eerste en tweede klas passagiers zo van boord. Na de douane formaliteiten konden ze op de trein stappen en reizen waarheen ze maar wilden. Alleen de derde klas passagiers werden naar Ellis Island getransporteerd. Ik heb emigranten ontmoet die niet eens wisten wat Ellis Island was, die moeten dus eerste of tweede klas gereisd hebben.

Genealogie¹

I. **Martin Koopal, tr. Trijntje N.N.**

Uit dit huwelijk (bekend):

1. **Sijbrand Koopal**, geb. Vrouwenparochie 4 febr. 1880, volgt Iia.
2. **Sjoerd Koopal**, geb. Vrouwenparochie 17 jan. 1887, volgt Iib.

Iia. **Sijbrand Koopal [Sy], geb. Vrouwenparochie 4 febr. 1880, boerenknecht, landbouwer, overl. Signal Township, S.D. 9 nov. 1954, tr. in Nederland 2 april 1903 **Anna De Boer**, geb. Hijlaard 5 aug. 1881, overl. Platte, S.D. 1911, dochter van Wybe Kornelis De Boer en Rigtje Jacobsdr. Vellinga.**

Sijbrand diende een jaar in het Nederlandse leger voor hij in 1910 naar Amerika emigreerde met zijn vrouw en vier kinderen. Hij vestigde zich in een *log house* nabij Platte Creek in de staat South Dakota. Toen zijn vrouw stierf liet zij Sijbrand achter met vijf jonge kinderen, variërend in leeftijd van 1 maand tot 8 jaar. Na het overlijden van hun moeder werden Case (Cornelis) en Anton (Sjoerd) in huis genomen door Rein Talsma en Annie De Boer, een zuster van hun moeder, die in Matlock, Iowa woonden. Deze kinderen werden later door dit echtpaar geadopteerd. Case (Cornelis) behield de naam Koopal maar Anton (Sjoerd) nam de naam Talsma aan. De jongens groeiden op in Iowa. Sijbrand werkte enige tijd voor Ben Wynia voor hij voor zichzelf begon. In 1928 kocht hij land van William Jones dat gelegen was in Signal Township en de rest van zijn leven woonde hij in een oud schoolgebouw dat op zijn land stond. Zijn schoonzoon bouwde een grote boerenschuur voor hem. Hij leidde een eenzaam leven en ontving dan ook graag bezoekers die wat hem betrof altijd op de koffie konden komen.

Uit dit huwelijk:

1. **Martin Koopal** [Mert], geb. Vrouwenparochie 23 aug. 1903, landbouwer, arbeider, verbleef na het overlijden van zijn moeder bij Martin Wynia en diens familie en woonde later bij zijn vader op de boerderij, overl. 25 maart 1970, tr. 12 april 1928 **Jennie (Jantje) Dykema**, dochter van Jan (John) Dykema en Grietje (Grace) Hiemstra (emigranten uit Groningen).

Uit dit huwelijk:

- a. **John Sybrand Koopal**, geb. Platte, S.D. 25 febr. 1929, landbouwer, marinier, tr. 1954 **Gloria Stekly**, dochter van Adolph Stekly en Elsie Drury.

¹ De gegevens voor deze fragment-genealogie zijn afkomstig uit Amerika en niet gecontroleerd waardoor men rekening moet houden met verbastering van namen en verkeerde data.

- Uit dit huwelijk: **Rhonda Koopal**, geb. 9 maart 1955, **Tim Koopal**, geb. 15 dec. 1957, en **Sandra Koopal**, geb. 17 april 1963.
- b. **Anna Koopal**, geb. Signal Township, S.D. 1932, tr. 1 juni 1951 **Eugene VanderHeiden**, zoon van Emil VanderHeiden en Anna Pekoske.
Uit dit huwelijk: **Allen VanderHeiden**.
- c. **Berniece Koopal**, geb. Hamilton Township, S.D., tr. 1954 **James Wesseling**, zoon van Harold Wesseling.
Uit dit huwelijk: **Carmen Wesseling**, **Brenda Wesseling**, **Lorna Wesseling** en **Mike Wesseling**.
- d. **Helen Koopal**, geb. Hamilton Township, tr. 1960 **Harlin Mesman**.
Uit dit huwelijk: **Donna Mesman**, **Dale Mesman**, **Darrin Mesman** en **Darla Mesman**.
2. **Wybe Koopal** [William], geb. in Nederland, verbleef na het overlijden van zijn moeder bij verschillende families in Platte en omgeving, bleef ongehuwd.
3. **Trijtje Koopal** [Tren, Katherine], geb. in Nederland, verbleef na het overlijden van zijn moeder bij verschillende families in Platte en omgeving, tr. 1e **William Markus**, timmerman, overl. Nampa, Idaho, tr. 2e **DeLoss Dunn**.
Uit dit huwelijk: vijf zoons en drie dochters.
4. **Corneli(u)s Koopal** [Case], geb. in Nederland, na het overlijden van zijn moeder geadopteerd door zijn oom en tante Rein Talsma en Annie De Boer en vertrokken naar Matlock, Iowa, verhuisde na zijn huwelijk naar Lyle in de staat Minnesota, tr. N.N.
Uit dit huwelijk: drie zoons.
5. **Sjoerd Koopal**, geb. Platte, S.D., later genaamd **Talsma** [Anton], geb. Platte, S.D., na het overlijden van zijn moeder geadopteerd door zijn oom en tante Rein Talsma en Annie De Boer en vertrokken naar Matlock, Iowa, tr. N.N.
Uit dit huwelijk: een zoon en twee dochters.

Iib. Sjoerd Koopal, geb. Vrouwenparochie 17 jan. 1887, landbouwer, overl. Platte, S.D. 11 sept. 1949, tr. Vrouwenparochie **Sieske Appeldoorn**, geb. 2 juli 1886, overl. Corsica, S.D. (Good Samaritan Home) 3 maart 1967.

Sjoerd Koopal en zijn gezin emigreerden in 1923 naar de Verenigde Staten (zie interview).

Uit dit huwelijk:

1. **Martin Koopal** [de geïnterviewde], geb. Vrouwenparochie 2 mei 1910, boerenknecht, landbouwer, tr. 1935 **Elizabeth Keegal**, geb. 13 april 1915, dochter van John Keegal (Kegel?) en Katie Plooster.
Uit dit huwelijk: **Kathleen Koopal**, geb. 21 mei 1938, onderwijzeres, tr. **Donald Menning** (vier kinderen: Dianne, Kevin, Frank en Scott Menning), **Sherman Koopal**, geb. 24 okt. 1939, tr. Tacoma, Wa. 20 juli 1957 **Vonnie Tubers** (vier kinderen: Vonnie Sue, Tammie, Todd Allen en Lesa Marie Koopal), **Robert John Koopal**, geb. 1 febr. 1943, vrachtwagenchauffeur, tr. **Ruth Hubers**, geb. 1943, manager en boekhoudster (twee kinderen: Robert en Sandra Koopal), **Cecil John Koopal**, geb. 21 juli 1950, tr. **Darlene Teesink**, geb. 1950 (twee kinderen: Chad en Tracy Lynne Koopal).
2. **Piet Koopal**, geb. Vrouwenparochie 1911, overl. 1933.
3. **Sijbrand Koopal** [Silas], geb. Vrouwenparochie 30 sept. 1913, boerenknecht, melker, eigenaar van een melkverwerkend bedrijf, tr. 16 okt. 1942 **Grace Schaap**,

van Paramount, Ca.

Uit dit huwelijk: **George Koopal**, geb. 1954, automonteur, ongehuwd, **Clarence Koopal**, geb. 1956, tr. **Roberta Benson** (drie kinderen: Christy, Kelly en Kimberly Koopal), **Alice Koopal**, geb. 1957, tr. **Don Heida** (twee kinderen: David en Daniel Heida).

4. **Marie Koopal**, geb. Vrouwenparochie 1920, verpleegster, tr. 1946 **Jack C. Borel**, arts.

Uit dit huwelijk: **Susan Borel**, geb. 1948, tr. **Michael Datlow**, arts, **Betty Morel**, geb. 1949, tr. **Douglas Hill** (drie kinderen: Jennifer, Michael en Loelle Hill), **John Borel**, geb. 1952, tandarts, tr. **Barbara Young**.

SPROKKELS

Extracten uit The Banner (Kerkblad Christian Reformed Church), jrg. 1966

21 okt. 1966, overlijdensadvertenties:

Cromstra, Gertrude, oud 81 jaar, overl. Bethany Home, Ripon, Ca. 23 sept. 1966, wed. van Andy Baker; kinderen Elizabeth, tr. Arthur van Spronsen, Margaret, wijlen Arnold; 6 kleinkinderen en 9 achter-kleinkinderen; broer Albert Cromstra te Rochester, NY.

Baker, Hessel, oud 87 jaar, overl. Edgerton, Mn. 30 sept. 1966; kinderen Art, Allie, tr. Peter Pool, Tim, Kathleen, tr. Jerry Hammink; 14 kleinkinderen en 7 achter-kleinkinderen.

De Vries, Herman, oud 63 jaar, overl. Midland Park, NJ 27 sept. 1966 [adres 236 Vreeland Ave]; echtg. Joan Smitter; kinderen Howard, Joan; 1 kleinkind; een zuster.

Ezinga, Peter, oud 88 jaar, overl. Grand Rapids, Mi. 8 okt. 1966 [adres 1050 Dunham St. SE]; kinderen: Ryven P., Helen, tr. Walter J. Siemsen, Flora, tr. Herman Veldman, Helen, Tena, tr. Clarence De Boer, Kenneth J.; 19 kleinkinderen, 22 achter-kleinkinderen; broers Henry en Claude; zwager Nick VanderVeen; schoonzussen Mrs. Cornel Ezinga en Mrs. Raleigh Vander Ploeg.

Noordsij, Hilda, oud 79 jaar, wed. van Daniel Koppenol, overl. Coopersville, Mi. 15 sept. 1966; kinderen Daniel, Orië [Arie], Martin, Agnes, tr. Otto Bajema, James; 14 kleinkinderen en 5 achter-kleinkinderen; 1 broer en 2 zusters in Nederland.

Kort, Dora, oud 68 jaar, overl. Chicago, Il. 30 sept. 1966; echtg.: Jacob C. Schuringa; kinderen dochter, tr. Lloyd de Bok, Henry, dochter, tr. Gerald Hoekstra; 7 kleinkinderen; zusters Jennie De Witt, Ida Drenth; broers Richard, Clarence, John en wijlen Ds. Arthur Kort.

Stegehuis, Joseph, oud 82 jaar, overl. Wyoming, Mi. 30 sept. 1966 [adres 2511 Hague Ave SW]; kinderen William, John, Catherine, tr. Fred Geskus, Jennie, Gertrude, tr. Gerald Meyers, Joan, tr. Clair Rauwerda, Sarah, tr. John Koster; 19 kleinkinderen en 36 achter-kleinkinderen; zuster Sena Luloefs; schoonzussen Mrs. John Stegehuis en Mrs. Sam Anderson.

Thompson, William H., overl. 25 sept. 1966; echtg. Gertrude Wildvank; kinderen Robert, Kathleen en Lori; 1 broer.

21 oktober 1966, condoleances i.v.m. het overlijden van:

De vader van Ds. Richard Veldman van de First Oak Lawn Chr. Ref. Church te Oak Lawn, Il.

Dora **Schuringa** geb. Kort, zuster van Dick **Kort**, ouderling van de First Oak Lawn Chr. Ref. Church te Oak Lawn, Il.

John Michael **Bayens**, overl. 29 sept. 1966, jongste zoon van Mr. en Mrs. John Bayens.

Mrs. Wiert **Willemsen** geb. Verbrugge, zuster van Mrs. Adrian **Verbrugge** te Wright, Ia.
De echtgenoot van Mrs. H. **Advocaat** te Abbotsford, BC, Canada.

21 oktober 1966, echtverenigingen:

John **Bos** en Theresa **Bouman**, 35 jaar gehuwd op 20 okt. 1966, Cicago, Il.; kinderen Mr. en Mrs. Roger Medema (Shirley), Mr. en Mrs. Henry **Bos**, Mr. en Mrs. Gilbert **Bos**, Mr. en Mrs. Warren Lenderink (Irene), Phyllis Ruth; 10 kleinkinderen.

Clarence **Bosman** en Hilda **De Vries**, 25 jaar gehuwd op 17 okt. 1966 [adres 1140 Birch Lane, Western Springs, Il.]; kinderen Mr. en Mrs. Mark **Bosman**, Eva, Esther, Matthew, Elizabeth, Micah.

Ralph **Bouwman** en Winnie **Vanden Heuvel**, 50 jaar gehuwd op 26 okt. 1966 [adres RR 2, West Olive, Mi.]; kinderen Mrs. Henry Martinie, Mr. en Mrs. Egbert Veldhouse, Mr. e Mrs. Louis De Jonge, Mr. en Mrs. John Lutke, Mr. Robert Wilf, Mr. en Mrs. Glen Geurink; 27 kleinkinderen en 2 achter-kleinkinderen.

Harvey **Brunsting** en Nellie **Van Ginkel**, 25 jaar gehuwd op 24 okt. 1966, Hull, In.; kinderen Mr. en Mrs. Conrad **Brunsting**, Rodney en Kenneth **Brunsting**; 1 kleinzoon.

John **Buikema** en Katie **Barneveld**, 50 jaar gehuwd op 19 okt. 1966 [adres 82 Cameron St. SE, Grand Rapids, Mi.]; kinderen Mr. en Mrs. Richard Herreman (Teresa); 5 kleinkinderen.

Peter **Bykerk** en Alice **Buyert**, 40 jaar gehuwd op 29 okt. 1966 [adres 933 Prince St. SE, Grand Rapids, Mi.]; kinderen Mr. en Mrs. Robert Saurman (Winnie), Mr. en Mrs. Art **Bykerk**, Mr. en Mrs. Arie **Bykerk**, Miss Lubertha **Bykerk**, Mr. en Mrs. Cornelius **Bykerk**.

Cornelius **De Meester** en Bertha **Haan**, 45 jaar gehuwd op 27 okt. 1966 [adres 823 Sigsbee SE, Grand Rapids, Mi.]; kinderen Mr. en Mrs. Robert **De Meester**, Mr. en Mrs. Teisman (Alice); 8 kleinkinderen.

James **De Zeeuw** en Martha **Griffioen**, 25 jaar gehuwd op 24 okt. 1966 [adres 816 Temple St., Grand Rapids, Mi.]; kinderen Mr. en Mrs. John **Monsma** (Mary), Mr. en Mrs. Eugene Ten Elshof (Judy), Mr. en Mrs. Wayne **De Mann** (Helen) en James L.; 1 kleinkind Dawn Michelle **De Mann**.

William **Dykstra** en Clarice **Randell**, 25 jaar gehuwd op 16 okt. 1966 [adres RR 1, 88 Ave., Zeeland, Mi.]; kinderen Karen, Rich, Susan, Nancy en Marcia.

Richard **Evenhouse** en Florence **Koning**, 40 jaar gehuwd op 20 okt. 1966 [adres 6021 Hawthorne, Rosemont, Il.]; kinderen Mr. en Mrs. Robert **Molenshouse** (Martha), Mr. en Mrs. William **Buiten** (Bernice), Mr. en Mrs. Duane **Rosendahl** (Connie), Mr. en Mrs. Cornelius **Bussema** (Florence), Mr. en Mrs. Richard **Visser** (Ruth); 14 kleinkinderen.

George W. **Groot** en Eleanor **Kuiper**, 25 jaar gehuwd op 29 okt. 1966 [adres 3520 Hickory SE, Grand Rapids, Mi.]; kinderen Mr. en Mrs. James **Oostdyk** (Joyce), Connie, Barbara, Gerald en Marilou; 3 kleinkinderen.

Nelson **Haan** en Rachel **Gebben**, 35 jaar gehuwd op 27 okt. 1966 [adres 950 Ballard St., Grand Rapids, Mi.]; kinderen Mr. en Mrs. Ted **Huizenga**, Mr. en Mrs. James **Dykstra**, Mr. en Mrs. Harold **Huizenga**, Mr. en Mrs. Marvin **DeVries**; 12 kleinkinderen.

Gerben (Garret) **Hoekstra** en Alida (Allie) **Van Vuren**, 50 jaar gehuwd op 27 okt. 1966 [adres 9639 S. Troy, Evergreen Park, Il.]; kinderen John en Lucy **MacDonald**, James en Carol **Hoekstra**, Ming **Hoekstra**, Kenneth en Betty **Hoekstra**; 7 kleinkinderen.

Gerrit **Huizenga** en Rena **Boomsma**, 25 jaar gehuwd op 17 okt. 1966 [adres RR 2, Box 383, Chicago Heights, Il.]; kinderen Elaine **Sherrill**, Mr. en Mrs. Ronald **Ellens**, Ronald **Gerald**,

Joanne Fey, Betty Jean, Nancy Mae, Wayne Alan.

Andrew **Knoll** en Katherine **Toppen**, 30 jaar gehuwd op 22 okt. 1966 [adres 86 West 18th St., Holland, Mi.]; kinderen Mr. en Mrs. Marvin Petroelje (Marguerite), Mr. en Mrs. John Groeneveld (Ruth); 3 kleinkinderen.

Edward **Kuipers** en Theresa **Shaarda**, 30 jaar gehuwd op 23 okt. 1966 [adres 3381 Flamingo SW, Grand Rapids, Mi.]; kinderen Mr. en Mrs. Calvin Kuipers, Mr. en Mrs. Bernard DeLoof (Bonnie), David; 4 kleinkinderen.

Henry **Masselink** en Dorothy **Rietman**, 25 jaar gehuwd op 17 okt. 1966 [adres 5647 School St., Hudsonville, Mi.]; kinderen Mr. en Mrs. Alvin Masselink, Mr. en Mrs. Gary Boetsma (Judy), Harley; 2 kleinkinderen Kim en Brian Boetsma.

Walter **Ottevanger** en Jennie **Besteman**, 50 jaar gehuwd op 27 okt. 1966 [105 E. Edison Ave., Sunnyside, Wa.]; kinderen Mr. en Mrs. Floyd N. Bishop (Wilma), Mr. en Mrs. Doyle W. Grose (Marie); 5 kleinkinderen en 3 achter-kleinkinderen.

Neal **Van Heukelem** en Bertha **DeVisser**, 25 jaar gehuwd op 20 okt. 1966 [adres 1784 S. Ogden, Denver, Co.]; kinderen Mr. en Mrs. John Voss (Shirley), Daniel, Donald, Rosemary.

Jake **Posthumus** en Esther **Deur**, 35 jaar gehuwd op 20 okt. 1966 [adres 843 Fuller Ave. SE, Grand Rapids, Mi., eerder gewoond hebbende te Fremont, Mi.]; kinderen Mr. en Mrs. Arnold Johnson (Marion), Jack en zijn verloofde Judy Coeling, Katherine; 3 kleinzoons.

Steve **Roede** en Nellie **Fredricks**, 35 jaar gehuwd op 22 okt. 1966 [adres 1861 Palace Ave. SW, Grand Rapids, Mi.]; kinderen Mr. en Mrs. Jay Roede, Mr. en Mrs. Harold Nylaan (Myrtle), Mr. en Mrs. Stewart Terpstra (Donna), Dale R.; 11 kleinkinderen.

Johannes **Schaap** en Henrietta **Ruiter**, 50 jaar gehuwd op 19 okt. 1966 [adres Box 194A, 170th St. RR 1, South Holland, Il.]; kinderen Mr. en Mrs. Lloyd Brown (Ida), Mr. en Mrs. John Frump (Mary), Minnie Schaap, Mr. en Mrs. Anthony Schaap, Mr. en Mrs. John Schaap, Mr. en Mrs. Ralph Schaap, Mr. en Mrs. Richard Schaap, Mr. en Mrs. William Boldenow (Carol); 22 kleinkinderen en 3 achter-kleinkinderen.

Bert **Tiemeyer** en Winnie, 45 jaar gehuwd op 19 okt. 1966 [adres 7142 Clyde Park, Grand Rapids, Mi.]; kinderen Mr. en Mrs. Clifford Nederveld (Marian), Mr. en Mrs. Alfred Tiemeyer, Mr. en Mrs. George De Vries (Evelyn), Mr. en Mrs. Albert Vande Steeg (Cindy); 13 kleinkinderen.

John A. **Timmermans** en Gertrude **Overweg**, 25 jaar gehuwd op 29 okt. 1966 [Harrison, S.D.]; kinderen Marlene, Allen, Alvin en Marietta.

Nicholas **Tuit** en Susanna **Bregman**, 55 jaar gehuwd op 18 okt. 1966 [North Haledon, NJ]; kinderen Mr. en Mrs. Wilbur Van Dokkenburg (Alice), Miss. Wilhelmina Tuit, Mr. en Mrs. John Tuit, Mr. en Mrs. Richard Tuit, Mr. en Mrs. Otis Mapes (Jean), Mr. en Mrs. Charles Borduin (Hilda), Mr. en Mrs. Nicholas Tuit Jr.; 27 kleinkinderen.

Jacob H. **Vander Wal** en Dena **Mendels**, 55 jaar gehuwd op 26 okt. 1966 [adres 350 Robey Pl. SE, Grand Rapids, Mi.]; kinderen Mr. en Mrs. Henry Vander Wal, Mr. en Mrs. Dick Vander Wal, Mr. en Mrs. William Versluys (Lois); 14 kleinkinderen en 7 achter-kleinkinderen.

John **Van Zee** en Wilma **Wanders**, 25 jaar gehuwd op 22 okt. 1966 [adres 1412 Broadway, Pella, Ia.]; kinderen Joyce Elaine, Allen Henry, Terry Duane.

David **Visser** en Anna **Vander Sloot**, 40 jaar gehuwd op 21 okt. 1966 [1235 Lee St. SW, Wyoming, Mi.]; kinderen en kleinkinderen Mr. en Mrs. David Visser, Carol, Patty en Sue te Denver, Co., Mr. en Mrs. Karst Besteman (Esther), Karst en Elizabeth te Washington, D.C., Mr. en Mrs. Daniel Visser, Danny en Barbie te Grand Rapids, Mi.

Joseph **Waldyke** en Diletta **Buter**, 30 jaar gehuwd op 22 okt. 1966 [adres 19 E. Lincoln Ave., Zeeland, Mi.]; kinderen Dr. en Mrs. Jerry Waldyke, Mr. en Mrs. David Vander Yacht (Mary), Nancy en Karen; kleinkinderen Michael, David en Kathryn Waldyke, Douglas Vander Yacht.

Willis **Zweedyk** en Nellie D., 40 jaar gehuwd op 23 sept. 1966 [adres 359 Atlas SE, Grand Rapids, Mi.]; kinderen Mr. en Mrs. Melvin Lloyd Peach (Evelyn Jane), Mr. Melvin Jay.

Knipsels betreffende Nederlanders in Wisconsin (7)

(vervolg op *In Den Vreemde*, jrg. 1993, blz. 195)

door Mrs. Alice June Vervelde te Oostburg, Wisconsin

Donald V. Vruwink

Donald V. Vruwink, 70, of 438 S. 3rd St., Barron, Wis., died Thursday, April 22, 1993, at Barron Memorial Medical Center in Barron.

He was born January 10, 1923, at Baldwin, Wis., to Albert and Mary (Meylink) Vruwink. After graduation from Hammond High School, he enrolled at the University of Wisconsin - River Falls. He served in the United States Air Force from March 1944 to February 1946, stationed in Nome, Alaska. After discharge, his college education was completed at the University of Illinois - DeKalb. On graduation he joined the faculty at Warrenville, Illinois, educational system serving as instructor and principal. He was known for his dedication to students, community and the Baptist Church. The students and community honored him on retirement. He moved to Cedar Grove-

(Sheboygan County) Wisconsin. Late he made his home in Barron (Barron County) Wisconsin.

He was a member of the First United Methodist Church in Barron.

He is survived by one brother, Harry Vruwink, Barron, Wis.; four sisters, Mabel Vruwink and Jeanette Vruwink both of Barron, Mrs. Lyle (Olive) Law, Morgan, Minn., Mrs. Robert (Elva) Vergeron, Madison, Wis.; many nieces, nephews, friends and other relatives. He was preceded in death by his parents and one sister.

Funeral services will be held on Monday, April 26, at 2 p.m., at the First United Methodist Church in Barron, with Rev. Harry Naden and Rev. Chaitram Prashad, officiating. Burial at Wayside Cemetery in Barron. Friends may call one hour prior to the services at the church on Monday.

Rausch-Rockman Funeral Chapel in Barron handled the arrangements.

George Ira Heideman

George I. Heideman, 93, a resident of Pine Haven Christian Home died on Tuesday, April 6, 1993 at St. Nicholas Hospital.

He was born July 31, 1899 in the Town of Lima, a son of the late Joseph and Nettie Ten Pas Heideman.

On Feb. 24, 1926, he married Priscilla Hesselink in the Town of Lima. She preceded him in death on April 4, 1990. He farmed in the Town of Lima, until his retirement in 1975. George was a member of Hingham Reformed Church and formerly served as deacon of the church.

Survivors include three sons, Dr. Eugene (Mary) Heideman, Bardonia, N.Y.; Floyd (Margaret) Heideman, Torrance, Calif.; Ralph (Miriam) Heideman, Hingham; seven grandchildren; four great-grandchildren; one brother, Joseph (Beatrice) Heideman, Oostburg and one sister, Hazel Rauwerdink, Pine Haven. He was preceded in death by his parents, wife, one sister and one brother.

Funeral services will be held on Saturday, April 10, 1993 at 11 a.m., at Hingham Reformed Church with the Rev. Steven J. Bakker, pastor, officiating. Family services will precede at 10:45 a.m. in the church choir room. Burial will be in Hingham Cemetery.

Friends may call at the Huehns Funeral Home in Oostburg on Friday, April 9, 1993 from 4 p.m. and at church, on Saturday, from 9 a.m., until the time of services.

A memorial fund will be established in his name for Pine Haven Christian Home.

Mabel Vanderbilt Felton

Mabel Vanderbilt Felton, 79, of Holland, Mich., died Saturday, June 26, 1993 in Holland Community Hospital.

She was born in Austin, Minn., and attended schools in Pilger, Minn.

She moved to Wisconsin in 1930, where she and her first husband, William Vanderbilt owned and operated Van's Produce in Adell, Wis., and Van's Bus Service in Oostburg and Cedar Grove, Wis. She moved to Freedom Village in 1991 from Brownsville, Tex.

She was a member of Christ Memorial Church in Holland, Mich.

She is survived by her children, Virginia (Rev. Howard) Vande Guchte, Fond du Lac, Wis.; Mary (Rev. Roy) Ackermann, Parchant; William (Patricia) Vanderbilt, Holland; one stepson, William (Verda) Felton, Williamina, Ore.; ten grandchildren; eight great-grandchildren; several step grandchildren and great-grandchildren; one brother, Roy (Delores) Knuth, Burnett, Wis.; two sisters-in-law, Evelyn Knuth, Burnette, Wis., Sue Albers, Camdeton, Mo.; two brothers-in-law, Peter (Janet) Vanderbilt, Sheboygan; Charles (Harriet) Vanderbilt, Simi Valley, Calif.; nephews, nieces and cousins. She was preceded in death by husbands, William Vanderbilt and Albert Felton and a stepson, Gary Felton.

Services will be at 1 p.m., Thursday, at Hingham Reformed Church, with the Revs. Howard Vande Guchte

and Roy Ackermann officiating. Burial will be in Hingham Cemetery. Visitation will be from 12 until 1 p.m., prior to the service.

Memorial contributions may be made to Hingham Reformed Church or Grace Reformed Church, Fond du Lac.

Arrangements are by the Downtown Chapel, Dykstra Funeral Homes, Inc., Holland, Mich.

Dena Hendrikse

Mrs. Dena Hendrikse, 90, of 1231 Eisner Ave., Morningside Terrace, has gone to be with her Lord, Thursday, Oct. 21, 1993, following a brief illness.

Mrs. Hendrikse was born Jan. 26, 1903 in Sheboygan, to the late John and Johanna Leys Katte. She attended Sheboygan Christian School.

On July 8, 1925, she married Peter Hendrikse of Oostburg at First Christian Reformed Church.

Mr. and Mrs. Hendrikse were proprietors of Hendrikse Food Market until 1959. They were owners of Bethesda Nursing Home, until their retirement in 1967. Mr. Hendrikse died Oct. 27, 1958.

Dena was a member of First Christian Reformed Church, member of the Lois Mission Society and the church's Ladies Guild. She also was a member of Sheboygan Christian School Sewing Circle, a Sheboygan Memorial Hospital volunteer and enjoyed her family relationships, especially her grandchildren and great-grandchildren.

Survivors are five daughters, Jean (Joey, deceased) Trass, Marilyn (John, deceased) Andrewicz, both of Sheboygan; Diane (Lowell) Huenink, Arlene (Eugene) Maxey, both of Brookfield, Wis.; and Carol (D. James) Weisch, Fond du Lac; two sons, Ray (Ruth) Hendrikse, Monona, Wis. and William (Joyce) Hendrikse, Sheboygan; 20 grandchildren; 32 great-grandchildren; one brother, Harry Katte, Denver, Colo.; and one sister, Minnie Otten, Sheboygan. She was preceded in death by an infant daughter, Barbara; four brothers and two sisters.

The funeral service will be held at 1 p.m., Saturday, Oct. 23, at First Christian Reformed Church, the Rev. Wendell Gebben, pastor, officiating. The burial will be at Wildwood Cemetery. Friends may call at Ballhorn Funeral Chapel from 4 to 9 p.m., Friday (TODAY), and Saturday, at the church, from 11 a.m. to the time of services.

A memorial fund has been established in Mrs. Hendrikse's name for the "Old Time Religion" radio broadcast or Sheboygan Christian School.

Geneieva Huibregtse

Mrs. Roger (Geneieva) Huibregtse, 66, of 420 Polaris Court, Green Bay, died Sunday morning, May 30, 1993, in a local hospital following a brief illness.

She was born Sept. 23, 1926 in Oostburg, to the late Harvey and Hannah (Dirkse) Ten Haken.

Geneieva married Roger on July 29, 1949 in Oostburg. She was an active founding member of New Hope Presbyterian Church. She took much pride and joy in the ministry to the senior ladies of church and teaching Sunday school classes for many years. Geneieva was a homemaker and enjoyed taking care of her family.

She is survived by her husband, Roger; one son and daughter-in-law, Gregory L. and Kathryn R. Huibregtse, Sussex, Wis.; two daughters and sons-in-law, Diane L. and James E. Fikkert, Green Bay; and Brenda K. and Ricky M. Pinchart; Las Vegas, Nev.; six grandchildren, Nathan, Kevin and Timothy Fikkert, all of Green Bay; Kristin, Brian and Jason Huibregtse, all of Sussex; one sister and brother-in-law, Virgilyn and Russell DeMaster, Oostburg; three sisters-in-law, and two brothers-in-law, Edith Bruggink, Hazel and Robert Muesebeck, all of Cedar Grove; Carol and Victor Healy, Wilmette, Ill.; one brother-in-law and sister-in-law, Richard and Roberta Huibregtse, Warren, Ohio.

Friends may call at the Proko-Wall Funeral Home, 1630 E. Mason St., Green Bay, from 4-8 p.m., Tuesday and at Calvary Orthodox Presbyterian Church in Cedar Grove on Wednesday, after 10 a.m. until the time of services. Funeral services will be at 1:30 p.m., Wednesday, at the church, with the Rev. Jonathan Peters officiating. Burial will be in Cedar Grove Cemetery.

A memorial fund has been established in her name.

Pearl Te Lindert

Pearl Te Lindert, 81, of N1463 County Trunk GW, Cedar Grove, died Sunday morning, May 30, 1993 at Greendale Health Care Center in Sheboygan, where she was a resident for three weeks.

She was born on September 28, 1911 in the Town of Holland, the daughter of the late John and Nellie Guequierre Klug. She attended Hoard School, Random Lake High School and Sheboygan Business College. Prior to her marriage, she worked at J.C. Penney Co. in Sheboygan, as a cashier and bookkeeper for five years. On September 18, 1937, she married Willard Te Lindert at St. Paul Lutheran

Church in Random Lake. Together, she and her husband, operated a dairy farm in the Town of Holland for over 40 years. In 1987, they observed their Golden Wedding Anniversary.

She was a member of First Reformed Church in Cedar Grove and the Ruth Circle. Pearl will be remembered for her poetry.

Survivors include her husband, Willard, Cedar Grove; one son, Mark, Cedar Grove; one daughter, Ruth Ann (Richard) Ver Straate, Sheboygan; six grandchildren, four sisters, Lydia Bruggink, Oostburg; Ethel (Frank) Mc Colium and LaVern (Homer) Goodlad, both of Florida, and Joyce Anderson, Cedar Grove; two brothers, Harold Klug, Cedar Grove and Howard (Rosalie) Klug, Oostburg. She was preceded in death by her parents and one sister.

Funeral services will be held on Wednesday, June 2, 1993 at 1 p.m., at First Reformed Church in Cedar Grove, with the Rev. Wayne Tripp, pastor, officiating. Family services will precede in the choir room at 12:45 p.m. Burial will be in Cedar Grove Cemetery.

Friends may call at the church Tuesday, TODAY, June 1, 1993 from 5-8 p.m. and on Wednesday, until the time of services.

A memorial fund is being established in her memory to First Reformed Church.

The Huehns Funeral Home of Oostburg is serving the family.

Dennis Allan Te Stroote

Dennis A. Te Stroote, 34, of 2606 N. 20th St., Sheboygan, died early Sunday morning, July 4, 1993, following an auto accident near Clintonville in Waupaca County.

He was born on April 23, 1959 in Sheboygan, the son of Allan and Lauretta (Van Ess) Te Stroote. He graduated from Oostburg High School in 1978. Dennis was employed at Kohler Co. for the past ten years.

He was a member of Bethany Reformed Church in Sheboygan and attended Evangelical Free Church.

Survivors include his three children, Christopher, Cory and Lisa Te Stroote, all of Sheboygan; his parents, Allan and Lauretta Te Stroote, Oostburg; three sisters, Linda (Roger) Buyze, Gail (Lee) LeMahieu, both of Oostburg, and Sandra (Tom) Nyenhuis, Menomonee Falls; one brother, James (Lori) Te Stroote, Cedar Grove; and his paternal grandmother, Henrietta Te Stroote, Pine Haven Christian Home in Sheboygan Falls.

Funeral services will be held on Wednesday, July 7, 1993 at 1:30 p.m., at Evangelical Free Church in Sheboygan, with the Rev. Edward Kaylor, pastor, officiating. Burial will be at Oostburg Cemetery.

Friends may call at the Huehns Funeral Home in Oostburg from 4-9 p.m., on Tuesday, July 6, 1993, on Wednesday, until 11 a.m., and at church from noon until the time of services.

A memorial fund is being established in his name.

Harold Harmelink

Harold Harmelink, 77, of 855 Wisconsin Ave., Oostburg, died early Friday morning, May 21, 1993 at his home, following a lengthy illness.

Mr. Harmelink was born March 23,

1916 in the Town of Holland, the son of the late John H. and Dora Jentink Harmelink. He attended the Wisconsin Memorial Academy in Cedar Grove.

On March 16, 1937, he married Bernice DeBlaey in Oostburg.

He was a foundryman and part owner of Gilt Edge Foundry and later worked for Medalist Foundry in Cedar Grove and retired in 1982. After his retirement, he was self-employed as a sales rep. for Quality Castings until the time of his illness.

He was a member of Bethel Orthodox Presbyterian Church in Oostburg and served as elder and deacon for many years. He was a member of the men's society and was Sunday School teacher; sang in the Men's Chorus and served on the Christian School Board. He loved gardening, bowling, golfing and fishing.

He was a loving husband, father, grandfather, great-grandfather and will be missed by his family and friends.

Harold is survived by his wife, Bernice; four daughters, Mary (Phil) Van Driest, Oostburg; Trudy (Steve) Bosman, Gresham, Wis.; Bonnie (Val) Helmer, Oostburg; Lauri (Cary) Tempas, Sheboygan Falls; five sons, Larry, Sheboygan; Darryl (Nancy) Harmelink, Sheboygan; Russell (Kathy) Harmelink, Rockford, Mich.; James (Debbie) Harmelink, Sheboygan; Jan (Karen) Harmelink, Sheboygan; two brothers, Gerrit Harmelink, Stromsburg, Neb. and Willard (Elda) Harmelink, Cedar Grove; three sisters, Dorothy Theune, Cedar Grove; Joyce

Saizwedel, Sheboygan; Betty (John) Schreurs, Cedar Grove; 30 grandchildren and five great-grandchildren. He was preceded in death by his parents, a daughter-in-law, two sisters and four brothers.

Funeral services will be held at 10 a.m., on Monday, May 24, 1993 at Bethel Orthodox Presbyterian Church, with the Rev. Jeff Taylor, pastor, officiating. Family services will be held at 9:45 a.m., in the church fellowship hall. Burial will be made in the Oostburg Cemetery. Friends may call at the Oostburg Christian School Gymnasium on Sunday, May 23, 1993, from 4 to 8 p.m. and at the CHURCH, on Monday, until the time of services.

A memorial fund will be made in his name for Bethel Orthodox Presbyterian Church, Campus Life and Oostburg Christian School.

The Huehns Funeral Home of Oostburg is serving the family.

Vragen en antwoorden

Uw vragen, kort, bondig en helder geformuleerd zenden naar het correspondentieadres. Er bestaat geen limiet waar het de betreffende periode betreft. U kunt ook oproepen plaatsen aan, of over, familieleden waarmee het contact verloren is gegaan.

Gelieve aparte onderwerpen/vragen op aparte vellen te behandelen en minimaal twee postzegels van 80 cent bij te sluiten.

VRAGEN

- 11.1 **Gerard Hindriks Blaauw** (zoon van Hindrik Epkes Blaauw en Ebelina Haikes Kugel), geb. Lalleweer 6 febr. 1860, bakker en landbouwer te Lalleweer, overl. USA, tr. **Ailke Blink**, geb. Noordbroek 20 nov. 1864, overl. USA.

Het echtpaar emigreerde rond 1890 (zeker voor 1894) naar Grand Rapids, Michigan. Ze hadden zeven kinderen waarvan er in 1948 nog drie in leven waren:

1. **Jarko Blaauw** [Jack], geb. Borgsweer 1886, overl. USA, tr. USA N.N.
Kinderen, geboren USA:
 - a. **Alive Blaauw**, gehuwd, 1 kind.
 - b. **Irene Blaauw**, gehuwd, 7 kinderen.
 - c. **Robert Blaauw**, ongehuwd.
 - d. **Betty Blaauw**, gehuwd, geen kinderen.
2. **Hindrik Blaauw** [Henny], geb. 1889, gehuwd, geen kinderen.
3. **Ebelina Blaauw** [Lena], geb. Grand Rapids, Mi. 1896, overl. in de staat Florida, tr. **Roy Nelson**, geb. USA, overl. in de staat Florida. Uit dit huwelijk geen kinderen.

Gevraagd: contact met hen die over bovenstaande personen en/of hun nageslacht nadere informatie kunnen verschaffen.

Dhr. B. Blaauw

Leeuwarden

- 11.2 Ik ben op zoek naar nazaten van mijn oom **Johannes Crince**, geb. St. Anna ter Muiden 24 juni 1839, die gehuwd was met de te Cadzand geboren **Susanna Baes**. Johannes emigreerde op 23 september 1868 naar de Verenigde Staten (gaf Noord Amerika als bestemming op).

Gevraagd: adressen van en contact met nazaten van Johannes Crince en Susanna Baes.

J.M.S. Koliijn-Crince

Breskens

- 11.3
1. **Theodorus Alexander van Dijke**, geb. 1876, overl. Perth (Australië) 1963, tr. **J. Bouwman**.
 2. **Peter J. van Dijke**, tr. **Maria Cornelia van Broekhuizen**, geb. 1909, overl. Victoria (Canada) 1968 (59 jaar oud).
 3. **Arend Jan van Dijke**, tr. **Hendrika ten Brinke**, overl. Holland, Mi. (USA) 1952.
 4. **Dick Lodewijk Alexander van Dijke**, tr. Pacifica, Ca. (USA) 1968 **Johanna Alida Anke Huizenga**.
 5. **Ulbe van Dijke**, tr. **W. Valk**. In 1965 wonende North Vancouver, BC (Canada).

Gevraagd: informatie over de bovenstaande personen en zo mogelijk voor- en nageslacht van de van Dijke's.

H.A. van Dijke

Amstelveen